

BỘ G
TRUNG T

Tiếng Việt

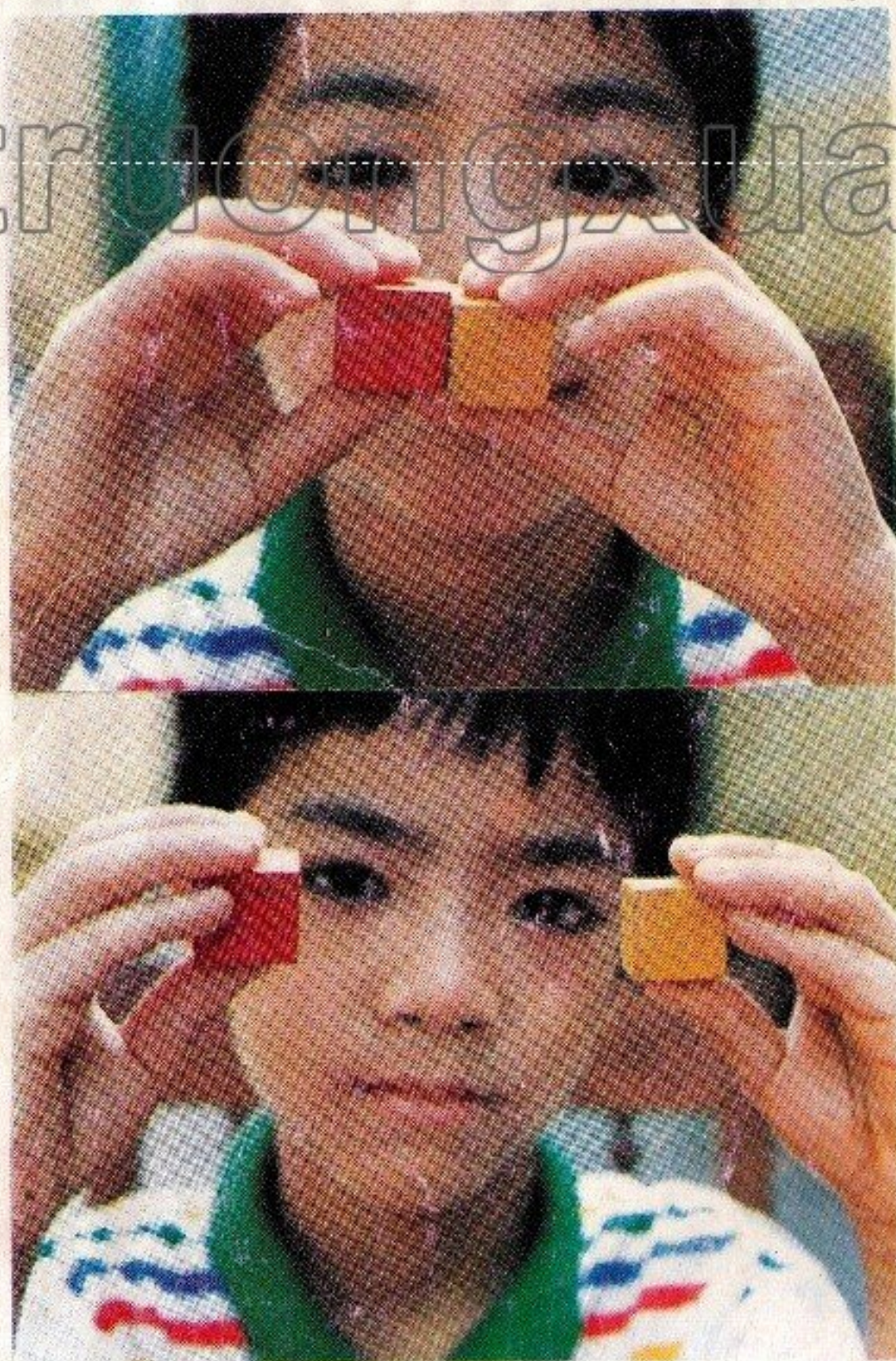
LỚP

1

TẬP HAI

NHÀ XUẤT BẢN GIÁO DỤC

BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
TRUNG TÂM CÔNG NGHỆ GIÁO DỤC

Tiếng Việt

LỚP MỘT - TẬP HAI

(Tái bản lần thứ mười ba)

NHÀ XUẤT BẢN GIÁO DỤC - 1998

NỘI DUNG

I. Các vần đã học

Trang 4

1. Vần c _h ỉ có âm chính	4
2. Vần c _o có âm đệm và âm chính	6
3. Vần c _o có âm chính và âm cuối	8
4. Vần c _o có âm đệm, âm chính và âm cuối	10
5. Vần c _o có nguyên âm đôi	12

II. Các vần khác

III. Luyện tập tổng hợp

64

Về phân tích ngữ âm

Về luật chính tả

Về đọc và viết

I. CÁC VẦN ĐÃ HỌC

1- Vần chỉ có âm chính

a

e ê i

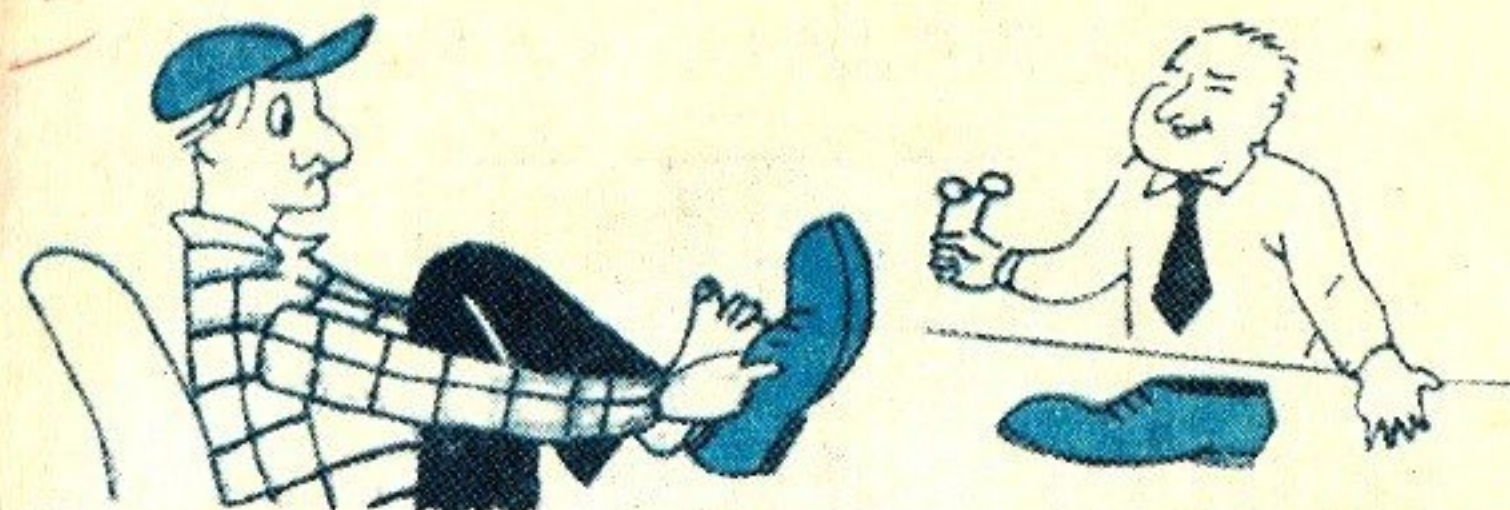
o ô ơ u ư

ia ua ư

Luật chính tả e - ê - i

ke	kê	ki
ghe	ghê	ghi
nghe	nghe	nghi

Tránh vỏ dưa, gặp vỏ dừa.

Vừa cả

Có anh chàng vào cửa hàng mua giày. Anh ta đi thử:

- Chà, giày chật quá !

Nhà hàng bảo:

- Chẳng hề gì. Anh đi, nó giãn ra thì vừa.

Anh chàng thứ hai vào mua giày. Anh ta đi thử:

- Chà, giày to quá cỡ.

Nhà hàng bảo:

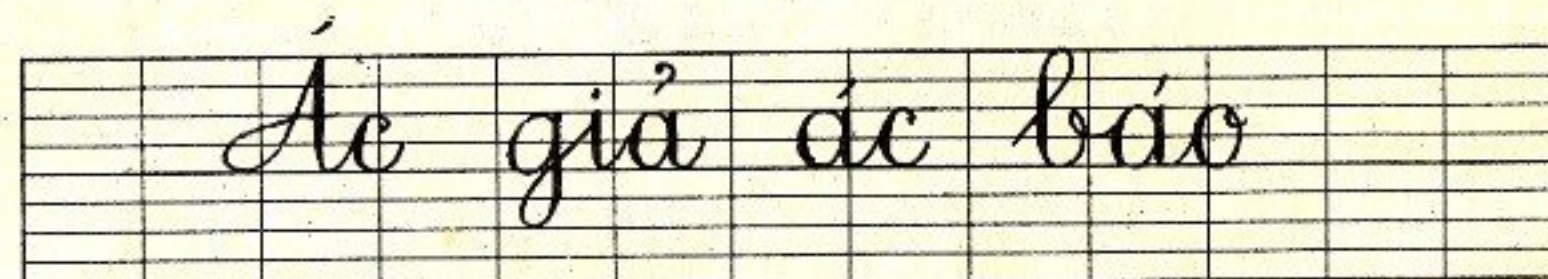
- Chẳng hề gì, nay mai hanh, giày co lại thì vừa.

Anh chàng thứ ba vào mua. Anh ta đi thử:

- Vừa chân quá !

Nhà hàng bảo:

- Giày nhà này bao giờ chả vừa và chẳng khi nào co giãn cả !

2 - vần có âm đệm và âm chính

a →	oa
e →	oe
ê →	uê
i →	uy
ơ →	uơ

Luật chính tả về ghi âm đệm

hoa	-	qua
hoe	-	que
huê	-	quê
huy	-	quy
hươ	-	quơ

Quá mùa ra mưa

Nhà bà ngoại ở quê

Nhà bà ngoại có ba gian hai chái, thoáng mát. Giàn hoa giấy loà xoà phủ đầy hiên. Vườn có đủ thứ hoa trái: nào hoa hòe, hoa huệ, hoa quỳ, hoa lan... nào trái cam, trái chanh, trái măng cầu, trái dâu da... Hoa thoang thoang khắp vườn, nhất là về khuya.

Nghỉ hè về ở nhà bà ngoại, tha hồ chạy nhảy và hái trái cây.

Gặp chẳng hay chớ

3 - vần có âm chính và âm cuối

		a	n
--	--	---	---

an	-	at
am	-	ap
ang	-	ac
anh	-	ach
ai	-	ay
ao	-	au

phần phật
thâm thấp
khang khác
chênh chếch

vành tai
bàn tay
lau nhau
lao nhao

*Sao mau thì nắng,
Sao vắng thì mưa.*

Hoa lan

Ở ngay đầu hè nhà bà, có cây hoa lan. Thân cây cao, to, vỏ bạc trắng, lá dày cỡ bằng bàn tay, xanh thẫm.

Hoa lan lấp ló qua kẽ lá. Nụ hoa xinh xinh, trắng ngần. Khi hoa nở, cánh xoè ra duyên dáng. Hoa lan ngan ngát toả khắp vườn, khắp nhà.

Sáng sáng, bà vẫn cài hoa lan cho bé, bé thích lắm.

Dầm mưa dãi nắng

4- vần có âm đệm, âm chính và âm cuối

	o	a	n
--	---	---	---

an → oan

at → oat

ang → oang

ac → oac

anh → oanh

ach → oach

ai → oai

ay → oay

ây → uây

soàn soạt

toang hoác

xoành xọach

khoan khoái

loay hoay

khuây khoả

Chuyện bỏ ngoài tai

Xô-crát

Có lần, Xô-crát đang khoan thai dạo phố thì gặp anh chàng lạ mặt. Anh ta kính cẩn thưa:

- Thưa bác, nhà của Xô-crát ở đâu ạ ?

- Kia kìa !

Anh ta gõ cửa. Bà vợ Xô-crát ra mở.

- Thưa bà, cháu muốn gặp Xô-crát.

- Xô-crát đang đi dạo quanh ngoài phố. Anh chờ cho tí nữa !

Lát sau, Xô-crát về.

- Cháu đã gặp bác ở ngoài phố, sao bác chẳng bảo cháu ngay ?

- Khi ấy anh muốn biết nhà của Xô-crát, chứ có bảo là muốn gặp chính Xô-crát đâu !

Phụ âm đôi :

cr		a	t
----	--	---	---

Hiền như khoai lúa

5- Vần có nguyên âm đôi :

ia ua ưa

iên uôn ươn

uya

uyên uyêt

Luật chính tả về nguyên âm đôi :

lia lịa

liên miên

pơ - luya

quyến luyến

tua tủa

tuồn tuột

lưa thưa

lướt trượt

Tiền nào của ấy

29.12

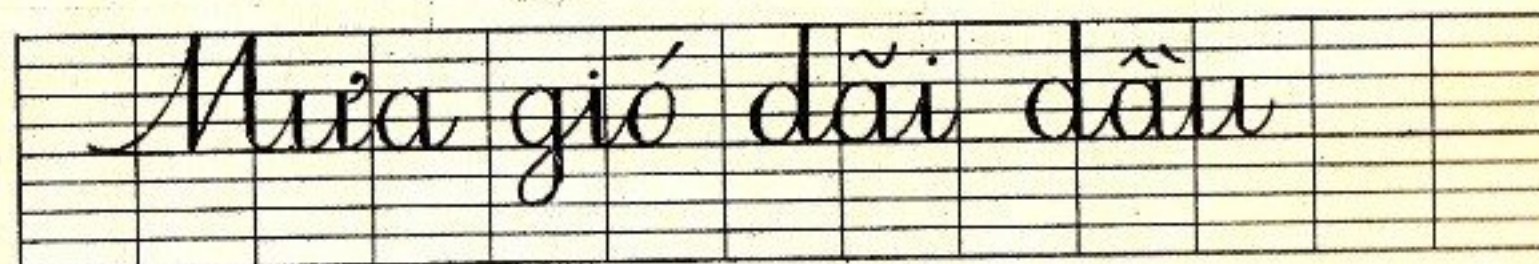
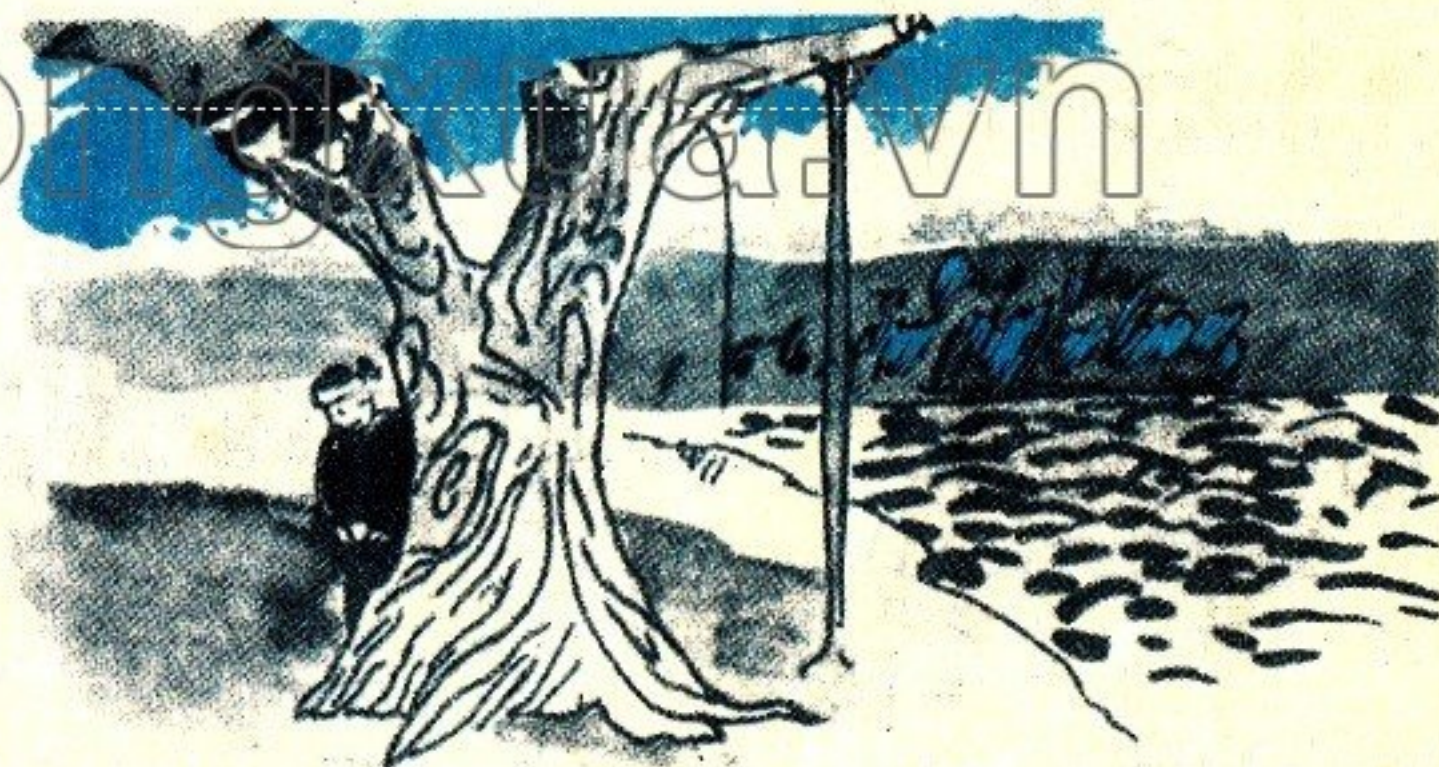
10

Chờ thỏ

Anh chàng nọ đang cày ở cạnh cây cổ thụ. Gần trưa, tự nhiên có chú thỏ từ đâu chạy lại, đâm đầu vào thân cây, ngã lăn quay. Anh ta liền bỏ cày, chạy đi bắt thỏ.

Từ đó, suốt cả tháng, anh ta luôn luôn nấp sau cây kia, chờ các chú thỏ khác sẽ lần lượt chạy lại đâm đầu vào cây.

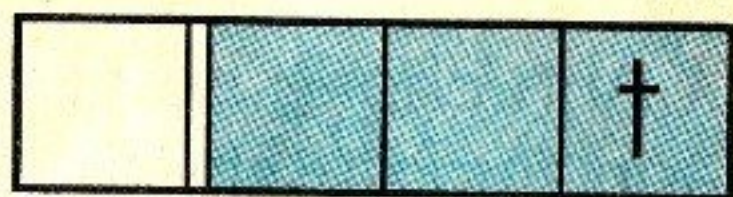
Chờ mãi, anh ta vẫn chẳng gặp may lần nào nữa, mà chuyện cày bừa thì bỏ bễ.

II. CÁC VẦN KHÁC

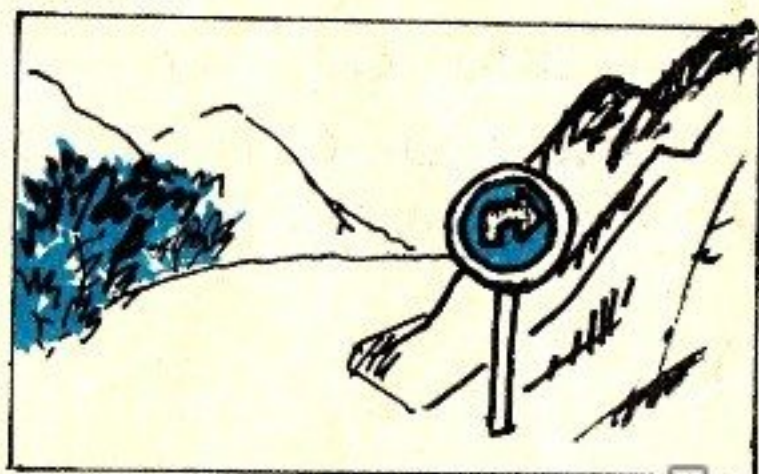
oăn
uân

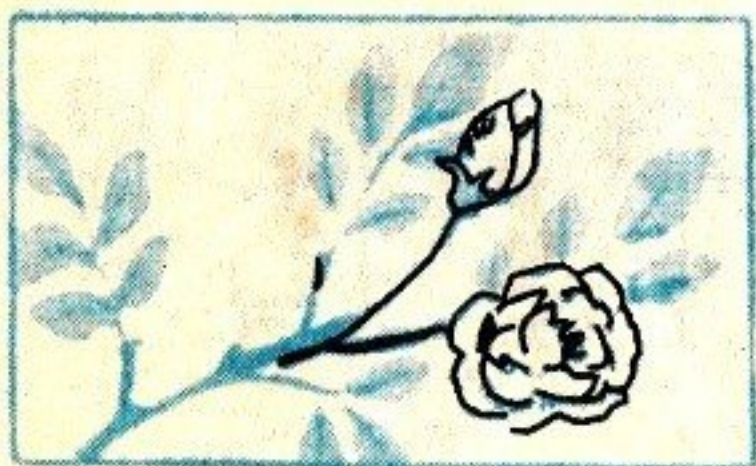
oắt
uât

uồn xoăn

chỗ ngoắt

nụ tầm xuân

chậu quật

quần quật
luẩn quẩn

thoăn thoắt
khuya khoắt

Mưa thuận gió hoà

ăn → oăn

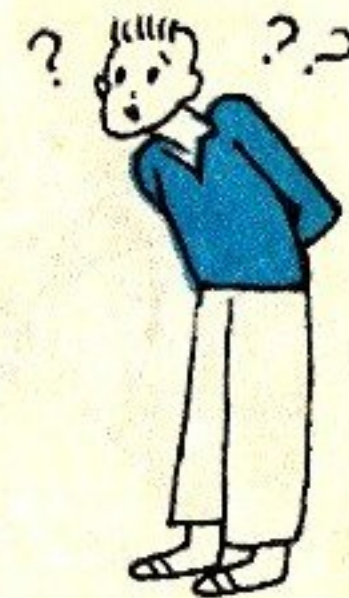
ắt → oắt

ân → uân

ât → uât

May quá

Bữa nọ có anh hà tiên đi chợ, chẳng may sơ suất, vấp ngã, toạc cả chân. Tuy vậy, anh ta chẳng hề băn khoăn, lại bảo :

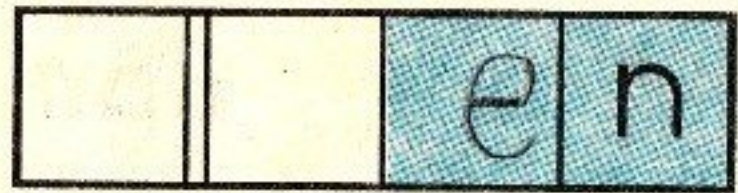
- May quá !

Có kẻ đi qua, nghe thấy thế liền thắc mắc :

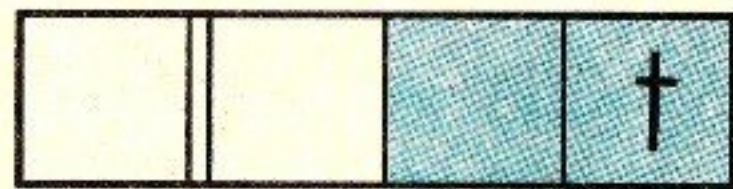
- Anh vấp ngã, áo quần bẩn cả, chân toạc thế kia, máu me đầm đìa, sao bảo là may? May là may thế nào ?

- May là chẳng đi giày. Đi giày thì có phải giày đã rách toạc cả ra !

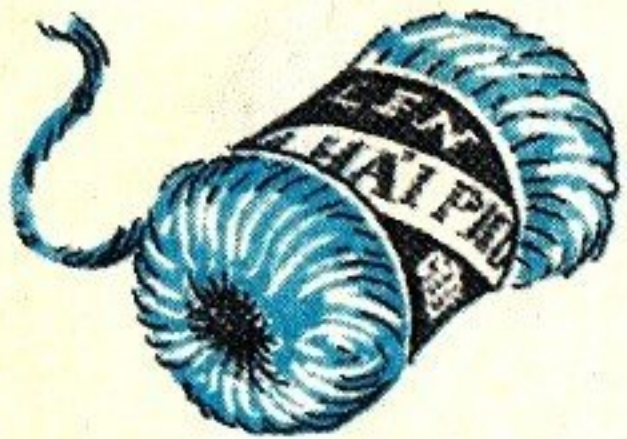
Chú bé loắt choắt

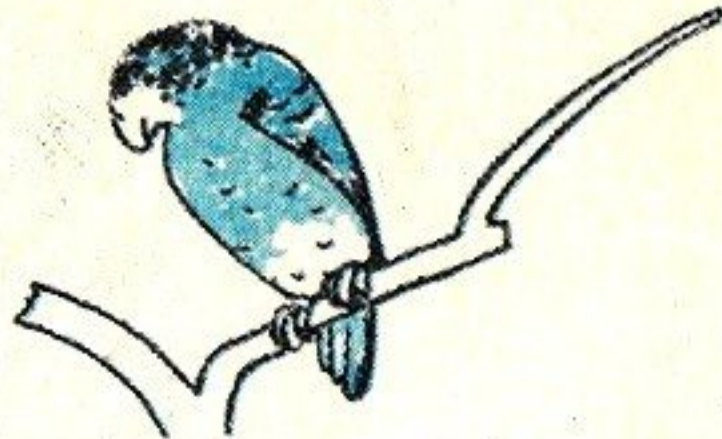
en

et

cuộn len

vẹt

dế mèn

két

khen khét
bèn bẹt

cát-xét
ki-lô-mét

Len lét như chuột ngày

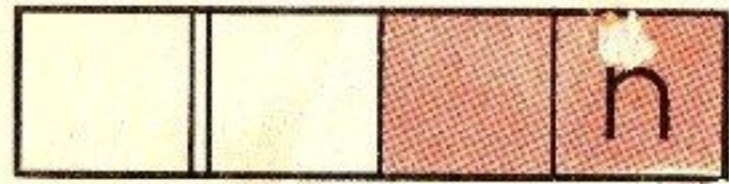
Đầm sen

Đầm sen ở ven làng. Lá sen màu xanh mát, lá cao, lá thấp chen nhau, phủ khắp mặt đầm.

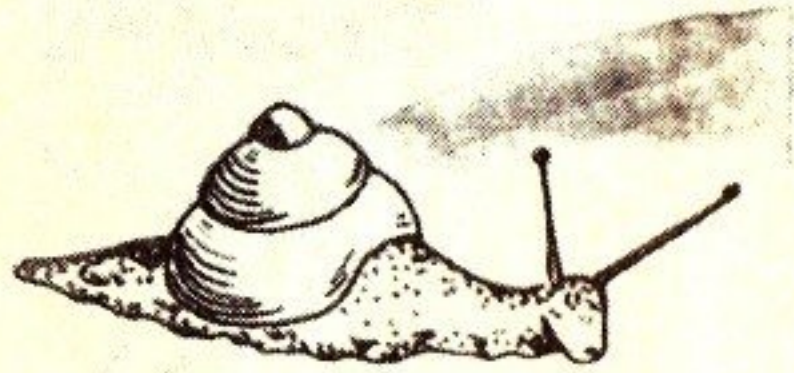
Hoa sen đua nhau vươn cao. Khi nở, cánh hoa đỏ nhạt xoè ra, phô cái đài sen và tua phấn vàng. Hoa sen ngan ngát, thanh khiết. Đài sen khi già thì dẹt lại, xanh thẫm. Hạt sen mây mây.

Suốt mùa sen, sáng sáng, lại có mấy cái thuyền nan vạch lá, len qua hái hoa sen hay thu hoạch đài sen già.

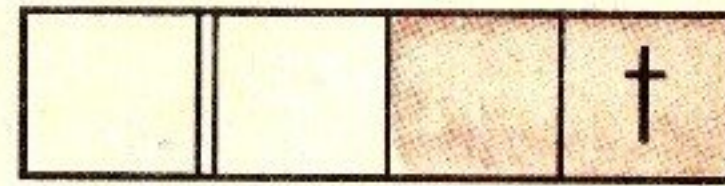
Chen vai thích cánh

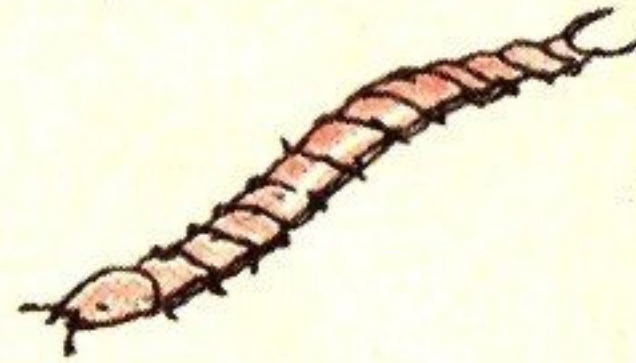
ên
in

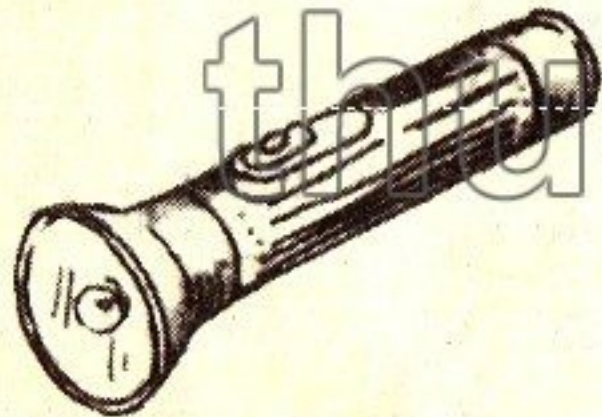
sên

êť
it

rêť

đên pin

vít bầu

sên sệt
thìn thít

pô - pơ - lin
át - pi - rin

Đánh chết nét chẳng chữa

15.1
10
✓

Cái mũ

Cả nhà đang sửa soạn đi chợ tết, tự nhiên nghe bố rít lên:

- Vừa nhìn thấy đấy mà đã biến đi đâu ?

Lũ trẻ nín thở, nghển cổ lắng nghe, nhìn nhau có vẻ sợ sệt lắm. Có bé gái chạy đến, nhỏ nhẹ thưa:

- Bố mất gì ạ ?

- Cái mũ ! Cái mũ của bố ở đâu ?

- Mũ ở trên đầu bố kìa !

- Ồ ! Tại sao bố lại để mũ ở cái chỗ đặc biệt đến thế nhỉ?

Có chí thì nên

oen
uên
uyn

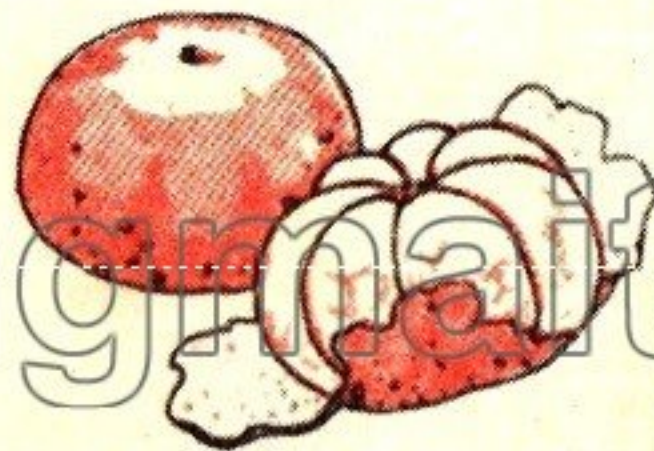

oet
uêt
uyt

xe quệt

tu huýt
màn tuyn
dầu luyn

quả quýt

xoen xoét
xoăn xuýt
quăn quýt

Trăm hay chẳng bằng tay quen

en → oen
ên → uên
in → uyn

et → oet
êť → uêt
it → uyt

Trên xe buýt

Bé Nguyên đi xe buýt. Nó luôn thò đầu ra ngoài.
Ba nó nhắc hoài :

- Chớ thò đầu ra ngoài, nhỡ cành cây quệt vào
hay gió cuốn bay mất mũ.

Vậy mà bé Nguyên vẫn quên, cứ thò đầu ra.
Lần này, ba nó giắt lấy mũ, giấu đi.

- Ba đã bảo, mất mũ mà !

Bé Nguyên tin là thật, hu hu oà lên. Ba nó dỗ :

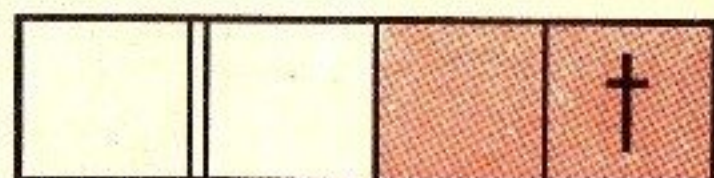
- Bé nhắm mắt lại, huýt sáo là mũ quay về liền.

Bé Nguyên nhắm mắt và huýt sáo rõ to. Tự
nhiên mũ đã ở trên đầu. Nó khoái quá.

Quét nhà ra rác

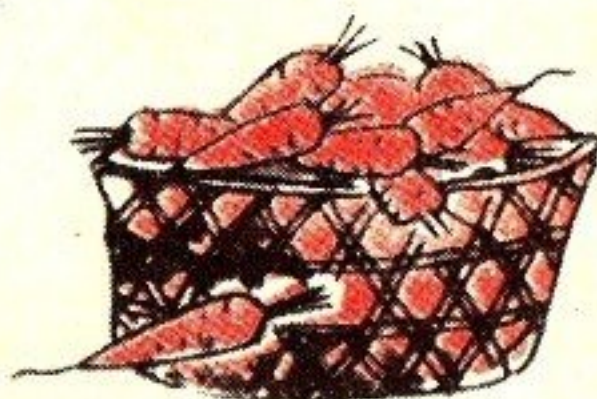
on
ôn
ơn

ot
ôt
ơt

con chồn

sọt cà rốt

hoa lay-ơn

quả ớt

đỏ chon chót
chua dôn dốt
xanh phơn phớt

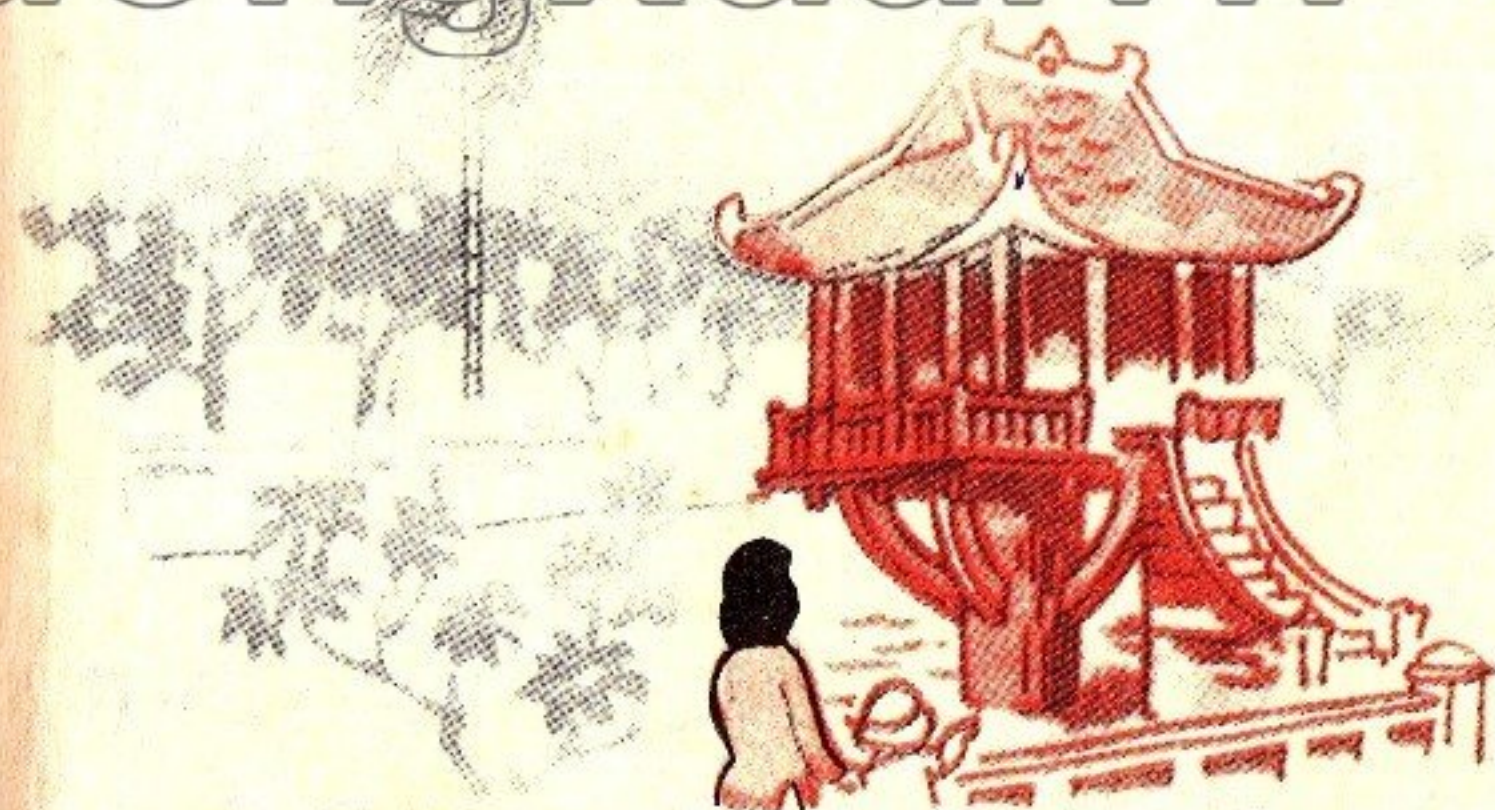
Mặn mát ngon, giận mát khôn.

Chùa Một Cột

Ở Thủ đô, chùa Một Cột là di tích văn hóa đặc sắc, có ngót một ngàn năm lịch sử. Chùa nằm giữa một vườn cây yên tĩnh, xa hẻo lánh ồn ào, bề bộn của phố xá.

Chùa có hình dáng một đoá sen đang nở. Cột là cành hoa, các mái là cánh hoa. Chùa sơn màu đỏ. Chùa Một Cột như một đoá sen lớn, vươn thẳng từ mặt hồ xanh rờn, có bồn hoa bao quanh bốn phía.

Đến thăm chùa Một Cột, ta thấy tâm hồn thanh thản, nhẹ nhàng.

Có bột gột nên hồ

un
ưn

dễ giun

ut
ưt

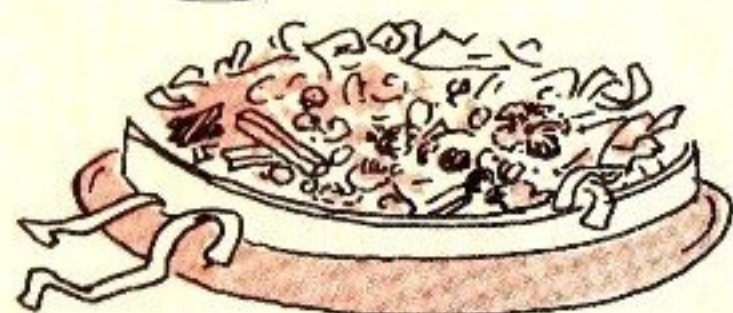

bút

cun cú

bay vun vút
nhai sừn sứt

mút

đút phừn phứt
sầu hun hút

Tay dứt ruột xót

22.1

10

giựt - giật
vứt - vất
nhứt - nhứt

Cá gỗ

Anh chàng nọ chẳng có tiền mua món ăn. Anh bèn làm một con cá bằng gỗ, hễ đến bữa, anh cho vào đĩa dọn ra và dặn các con: khi sắp và, hãy nhìn vào cá gỗ, mút mút mấy cái y như đang ăn cá vậy.

Đứa con út nhìn mãi vào cá gỗ và mút dũa chùn chụt. Thằng anh liền mách bố:

- Bố à, bé út cứ mút dũa chùn chụt mà chưa và...

- Cứ để cho nó ăn mặn, lát nữa tha hồ mà khát!

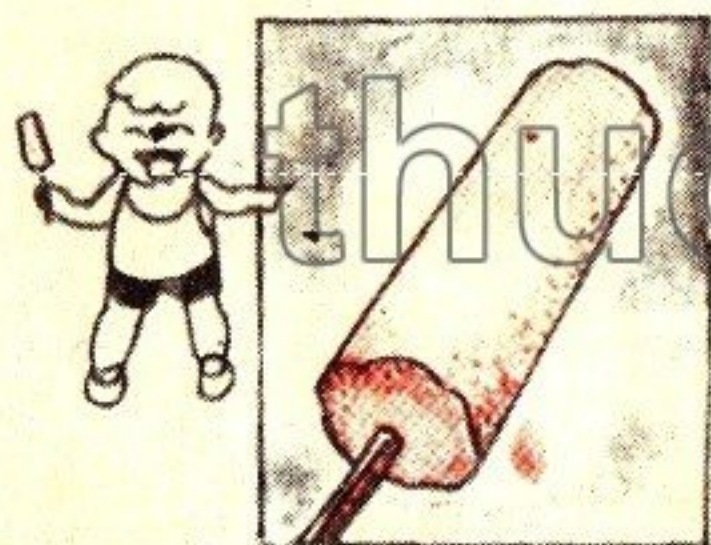
Rum như cây sậy

em

tem thư

kem que

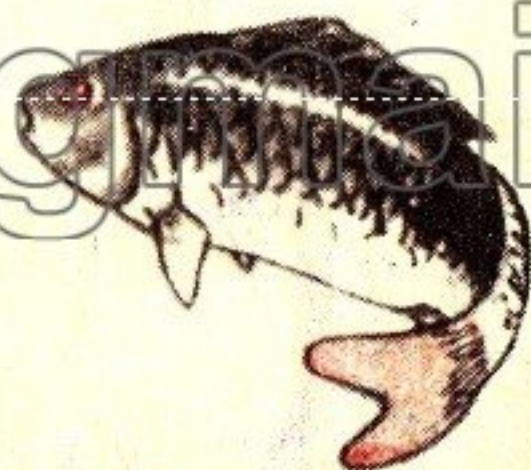
bèm bẹp
đèm đẹp

ep

dép nhựa

cá chép

lem nhem
tẹp nhẹp

Anh em như thể tay chân

Thi chân sạch

Rửa cá mè
Đề cá chép.

Chân nào đẹp
Thì ăn chả nem.
Chân nhỏ nhem
Phải đi rửa sạch!

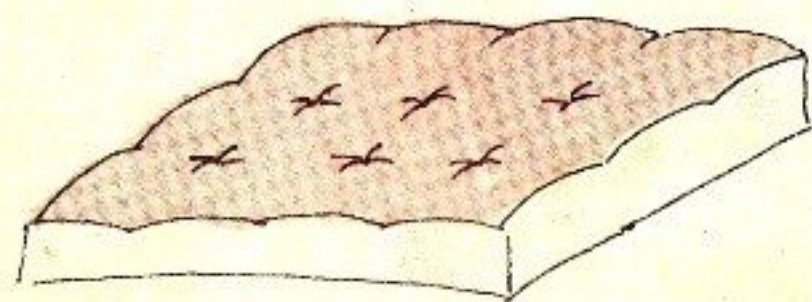
Chị ngã em nâng

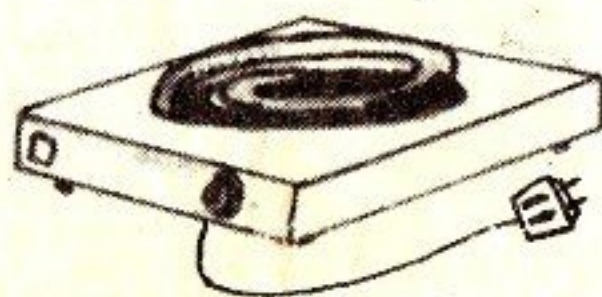
êm
im

êp
ip

nệm mút

bếp điện

bìm bịp

dao díp

xêm xệp
chim chíp

mát lịm
ngọt lịm

Đất lành chim đậu

Đêm qua con nằm mơ

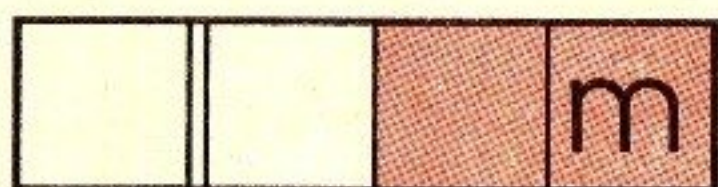
- Mẹ à, đêm qua con nằm mơ. Bây giờ con chỉ nhớ từ thêm vào bếp, con đánh mất cái gì ấy, chưa kịp tìm ra thì tỉnh giấc. Sau đó mẹ tìm thấy chứ?

- Ô hay, làm sao mẹ biết đêm qua con đánh mất cái gì, ở đâu mà tìm?

- Thì lúc mơ, con thấy cả mẹ ở đây, đang tìm hộ con cơ mà!

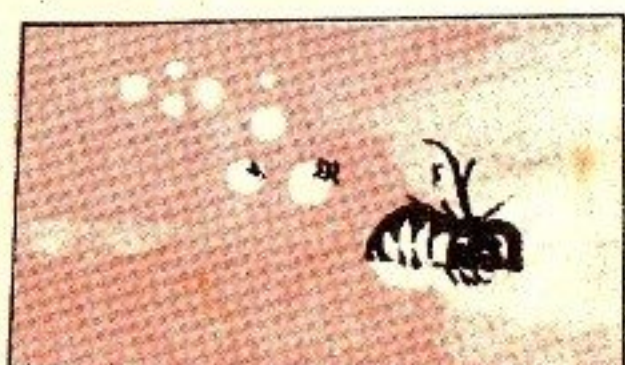
Thêm bạn bớt thù

om
ôm
ơm

op
ôp
ơp

đom đóm

chôm chôm

cái nơm

con cọp

lốp xe

cửa chớp

nổ bom bóp
lo nơm nớp

Lửa rơm mau tàn

Trí khôn

Một hôm, nôm thấy bác thợ cày bảo gì Trâu phải nghe nấy. Cọp lấy làm lạ :

- Này, Trâu kia ! Mày to xác như thế, sao lại để cho bác ta sai khiến ?

- Bác ấy có trí khôn.

Cọp ngạc nhiên, quay sang bác thợ cày :

- Này bác, trí khôn của bác ở đâu ?

- Ta để ở nhà.

- Bác về lấy cho ta xem.

- Ta về, Cọp ăn mất trâu thì sao. Có thuận cho ta cột vào cây kia thì ta về lấy cho xem.

Cọp muốn xem, nên thuận ngay. Sau khi cột chặt Cọp vào cây, bác lấy bắp cày phang cho nó một trận nên thân :

- Trí khôn của ta đây ! Trí khôn của ta đây !

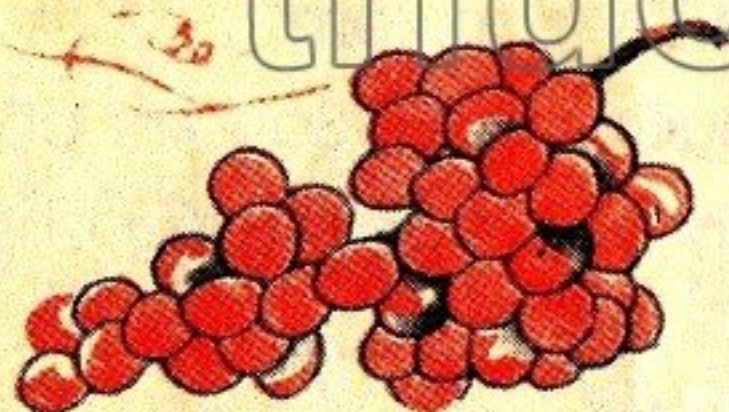
Sớm hôm chăm chỉ

um

cái chum

chùm nho

thùm thụp
bùm bụp

up

búp chè

búp bê

um tùm
lụp xụp

San sát như bát úp

Mô-da

Có lần, một nhà quyền quý đưa con đến nhờ Mô-da giúp đỡ.

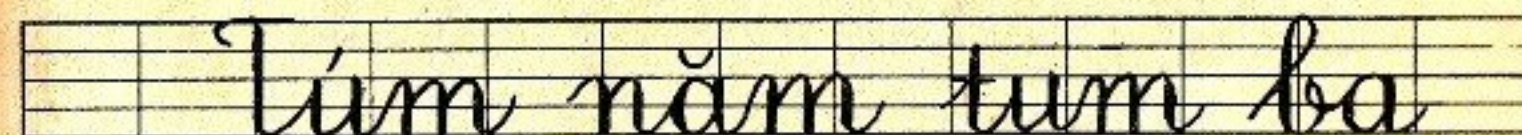
- Thừa nhạc sư, xin nhạc sư bảo giùm cháu, nên sáng tác như thế nào ?

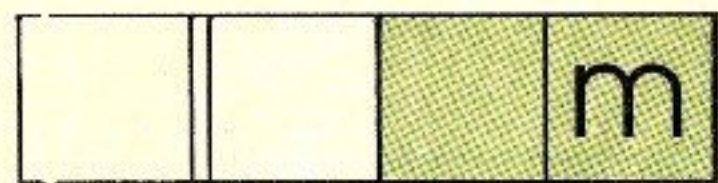
Sau khi nghe chàng thanh niên ấy đàn, Mô-da khuyên :

- Hãy chờ đã ! Còn sớm quá !

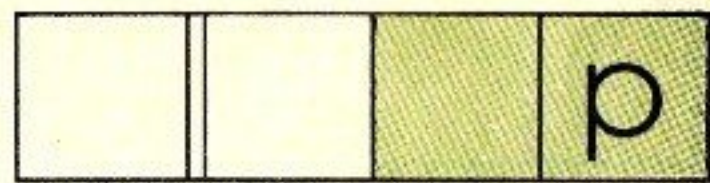
- Sao lại sớm quá ? Chính nhạc sư đã sáng tác nhạc từ khi lên bốn kia mà !

- Vâng, chỉ có cái là chú bé Mô-da lên bốn tự mình làm lấy, chứ đâu có nhờ ai bảo giùm nên sáng tác như thế nào.

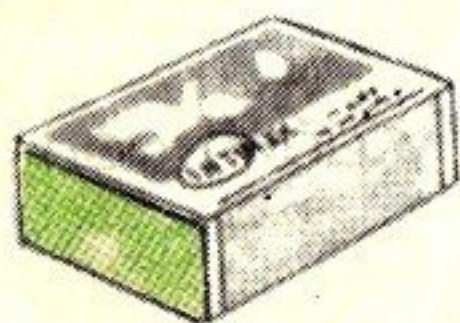

iêm
ươm
uôm

iêp
uợp

hộp diêm

rau diếp

bướm bướm

giàn muối

thuyền buồm

thiêm thiếp
nướm nượp
luộm thuộm

Cần kiểm liêm chính

Thử diêm

Bố nhờ bé đi mua diêm (hộp quẹt). Bố chờ mãi, vừa thiêm thiếp ngủ thì bé về. Bé vừa chạy vừa khoe từ ngoài cửa:

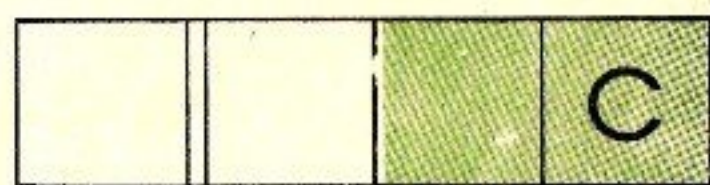
- Con đã mua diêm cho bố. Lần này, diêm tốt lắm, rất đượm, thật tuyệt bố ạ!
- Sao con biết diêm rất đượm?
- Con đã đánh thử, que nào que nấy đều cháy tốt!
- Thế diêm đâu?
- Dạ, con đã thử hết mà!

Rách như xơ muối

eng
ong
ông

ec
oc
ôc

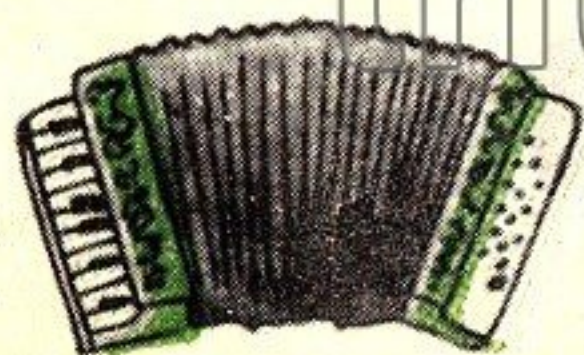
con công

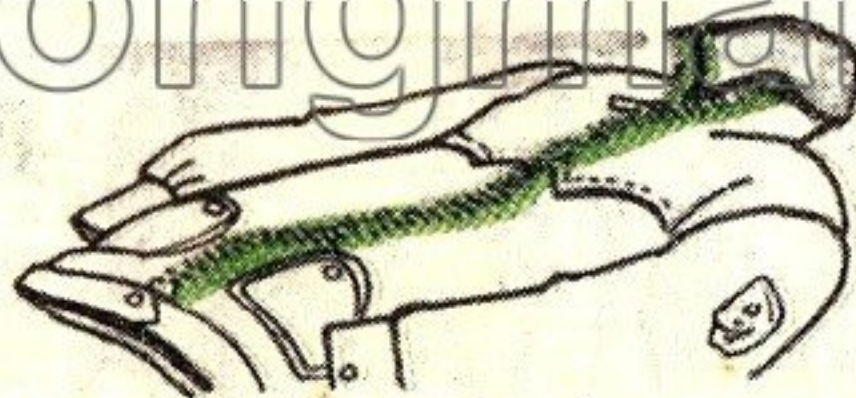
con ong

con sóc

đàn ác-coóc-đê-ông

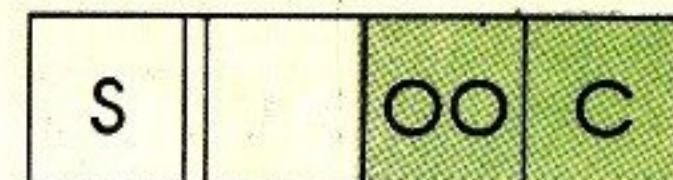
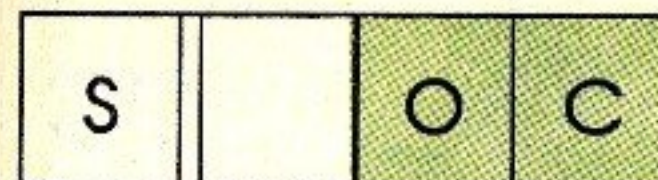
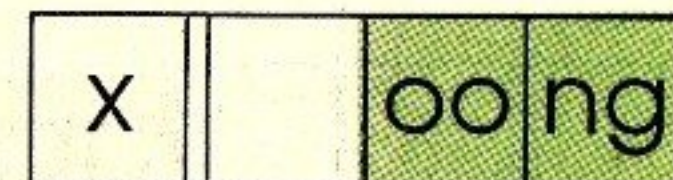
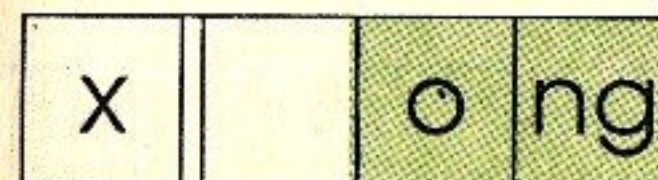

phéc-mơ-tuya

con sóc - quần sóc

con cóc - đàn ác-coóc-đê-ông

Ăn quả nhớ kẻ trồng cây!

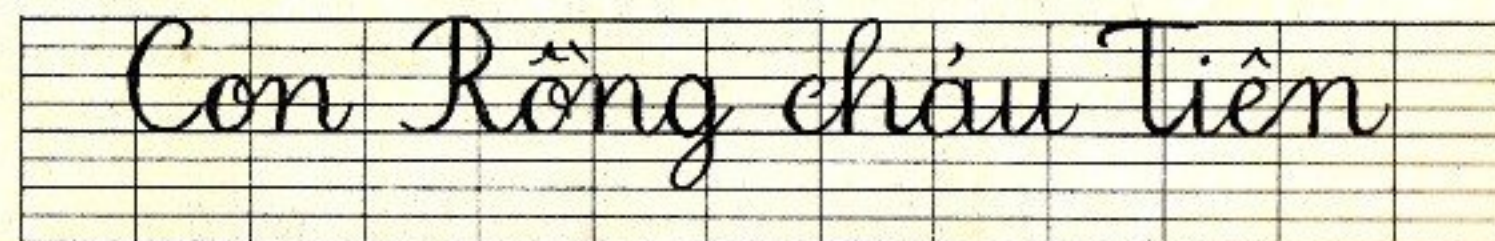
Con Rồng cháu Tiên

Ngày xưa, vị Thần Rồng tên là Lạc Long Quân lấy Nàng Tiên Âu Cơ làm vợ.

Âu Cơ sinh ra một cái bọc. Từ bọc nở ra một trăm con. Khi các con đã khôn lớn, Lạc Long Quân bảo vợ:

- Nay, ta đưa một nửa số con về biển. Nàng đem nửa còn lại lên non. Các con chia nhau cai quản non sông.

Do sự tích trên mà nhân dân ta vẫn tự hào mình là dòng giống Tiên Rồng.

			ng
--	--	--	----

ung
ưng

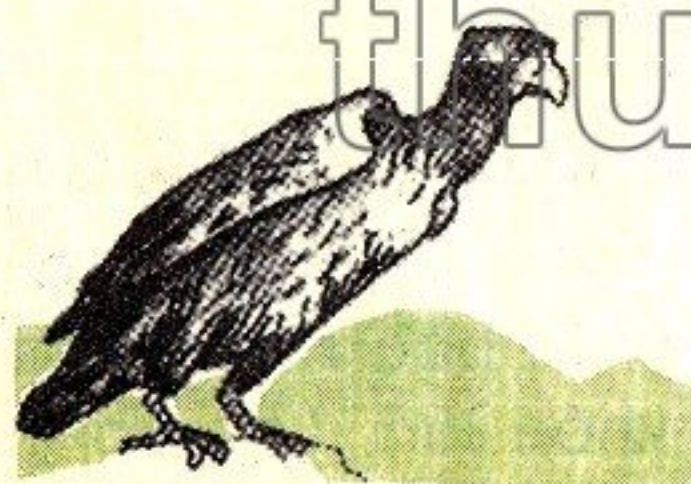
cây sung

			c
--	--	--	---

uc
ưc

hoa cúc

chim ưng

cá mực

lầm hùng hục
nóng hùng hục
khóc rưng rức

Gần mực thì đen, gần đèn thì rạng.

Ở-rê-ca

Một lần, Ác-si-mét đang ung dung ngẫm mình trong bồn tắm, bỗng dưng ông nhận thấy thân mình ngấm trong đó nhẹ hẫng đi, như có sức đẩy lên.

Lúc ấy, quá mừng vì phát hiện ra sức đẩy đó, Ác-si-mét quên cả mặc quần áo, cứ thể chạy khắp vùng, vừa chạy vừa la :

- Ở-rê-ca ! Ở-rê-ca ! Đã tìm thấy ! Đã tìm thấy !

Con hơn cha là nhà có phúc

ng

iêng

cái chiêng

c

iêc

cá giếc

con yểng

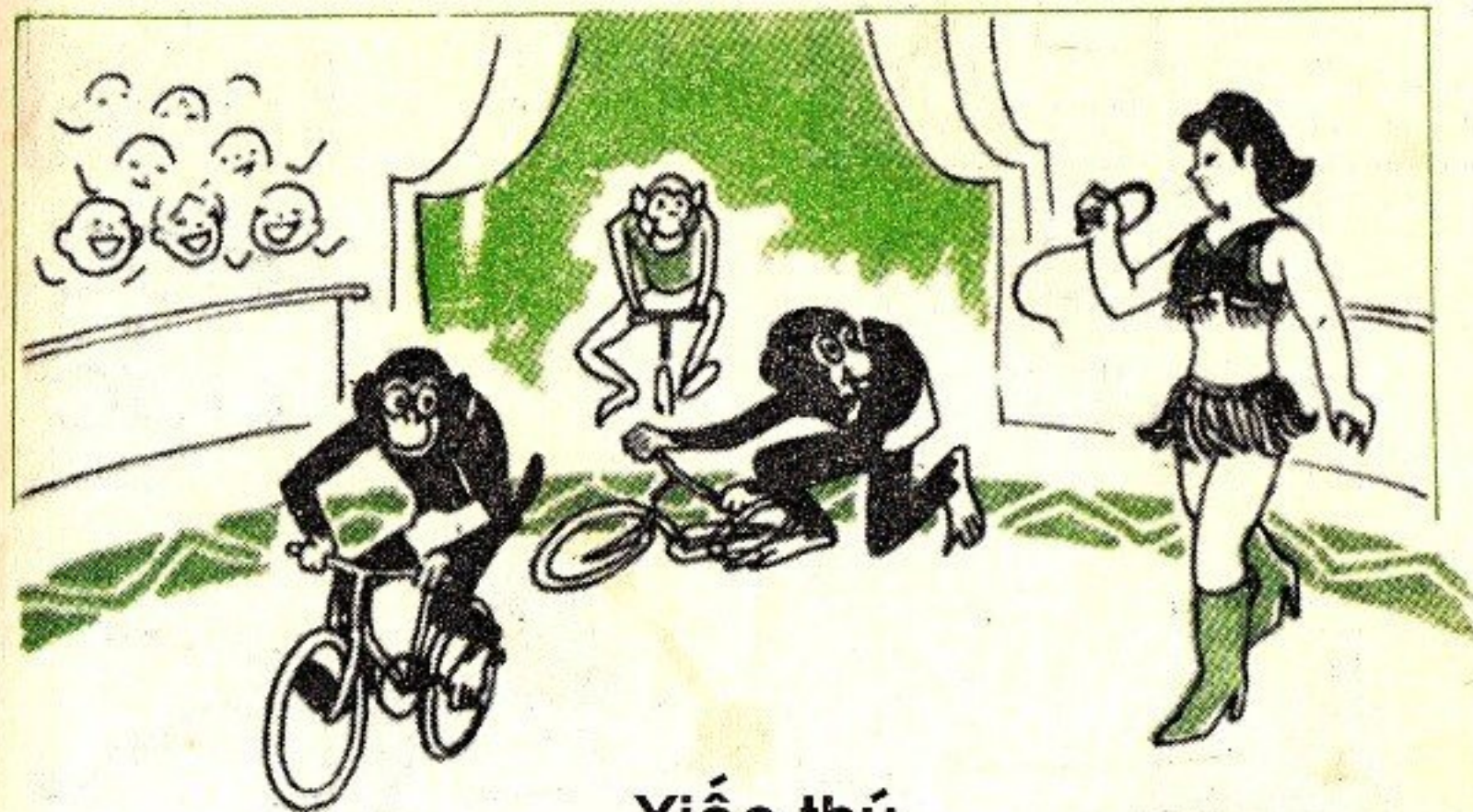

con diệc

Luật iếc hóa

hoa	-	hoa hiếc
sách	-	sách siếc
ô-tô	-	ô-tô ô-tiếc

Bụt chùa nhà không thiêng

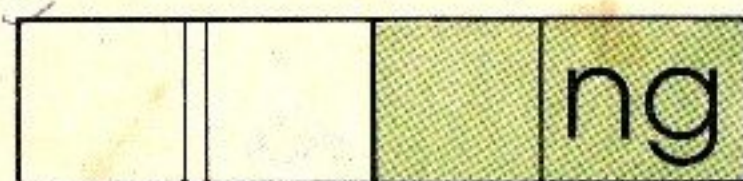
Xiếc thú

Đi xem xiếc, bé thích nhất các tiết mục xiếc thú.

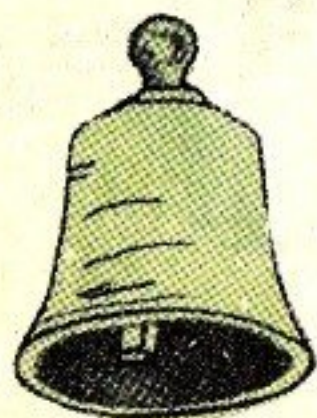
Thời đầu, cả đàn khỉ chạy ừa ra. Các chú kiềng chân, chưa kịp nghiêng mình chào khán giả đã bắt đầu đua xe đạp. Có chú ngã, hấp tấp đứng dậy, khiêng luôn cả xe mà chạy.

Sau đó là tiết mục chó làm toán. Chú siêng năng, cô giáo khen, cho quà. Chú biếng nhác, chẳng làm việc, bị cô giáo chê. Có chú nghiêng nghiêng đầu, tỏ vẻ đang tính toán. Có chú liếc sang bên cạnh. Cũng có chú mất trật tự chạy khắp lớp.

Tiếng lành đồn xa

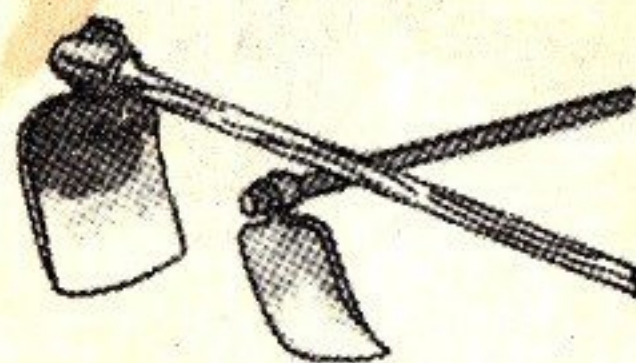
uông
ương

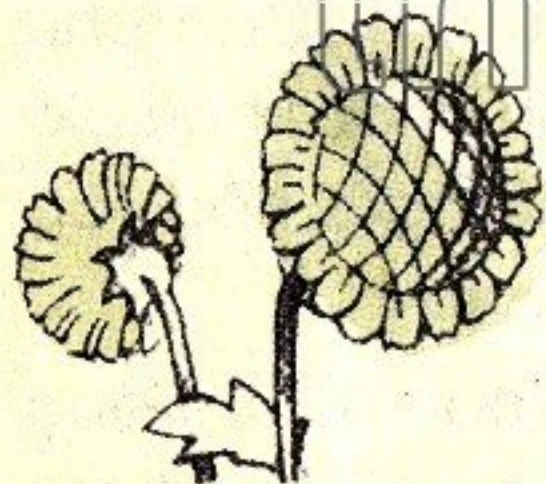
cái chuông

uộc
ước

cái cuốc

huống dương

thuộc được

giương mắt
tuyên dương

nước uống
thuốc nước

Được dâng chân, lân dâng dầu

Sông Hương

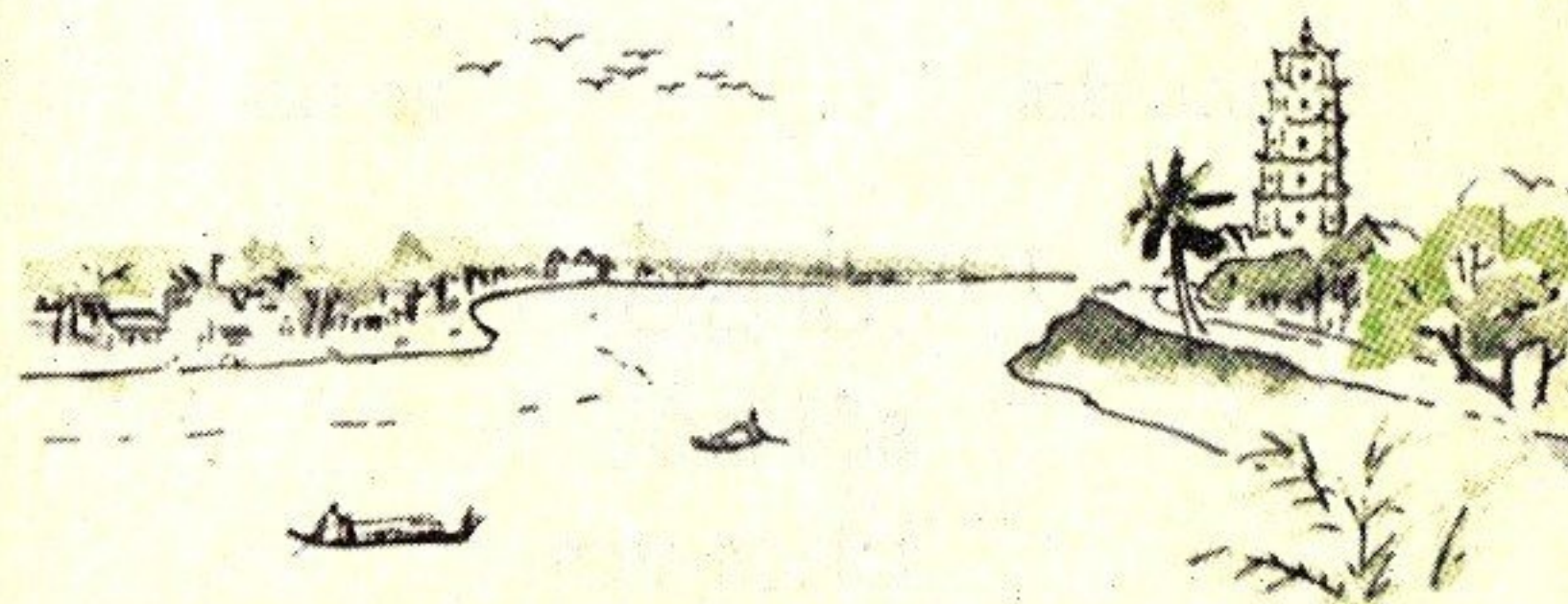
Sông Hương là một bức tranh phong cảnh khổ dài.

Bao trùm lên bức tranh là cả một màu xanh đậm nhạt khác nhau : màu xanh của nước biếc, màu xanh của những bãi ngô, thảm cỏ...

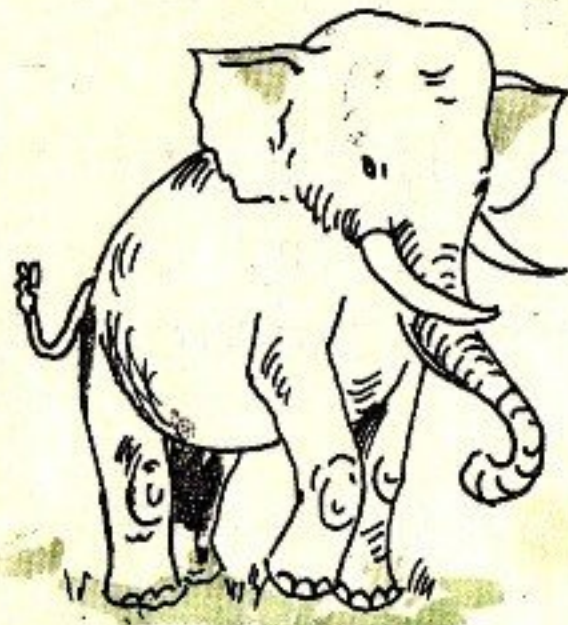
Mỗi khi hè về, hoa phượng vĩ nở đỏ rực hai bên bờ. Sông Hương thành dải lụa dài, làm ứng hồng cả phố phường.

Sông Hương lọc không khí trong lành cho Huế và tôn thêm vẻ đẹp êm đềm, nên thơ của thành phố.

(Đất nước ngàn năm)

Uống nước nhớ nguồn

con voi

oi
ôi
ơ

bói cá

con dơi

xe nôi

tài giỏi
sôi nổi
chơi vui

*Lời nói chẳng mất tiền mua,
Lựa lời mà nói cho vừa lòng nhau.*

Thầy bói xem voi

Năm ông thầy bói mù chưa thấy voi bao giờ, bèn rủ nhau đi xem. Thầy sờ vòi, thầy sờ ngà, thầy sờ tai, thầy sờ chân... Đoạn, các thầy ngồi lại bàn tán.

- Ồi dào, tưởng voi thế nào, hoá ra nó sun sun như con đĩa to.

- Nói thế cũng đòi nói ! Voi chần chẫn như cái đòn càn.

- Thôi đi, voi bè bè như cái quạt thóc.

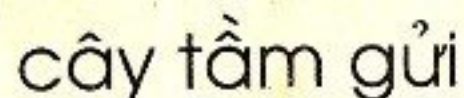
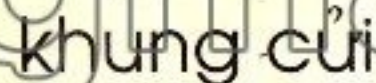
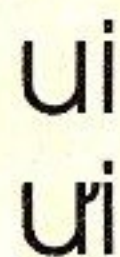
- Các thầy ơi, voi sừng sững như cái cột đình ấy !

- Nói sai hết ! Voi tua tua như cái chổi sể cùn.

Năm thầy, thầy nào cũng cho là mình nói đúng, chẳng ai nghe ai, dám ra xô xát, thượng cẳng tay hạ cẳng chân.

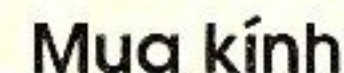

Ở chọn nơi, chơi chọn bạn

đi lúi lúi
đen trùi trùi
sạch như chùi

*Công cha như núi Thái Sơn,
Nghĩa mẹ như nước trong nguồn chảy ra.*

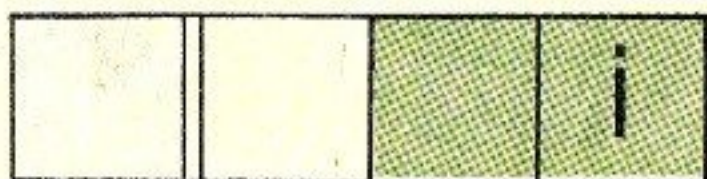
Anh nọ dốt đặc cán mai, thấy ông già bà cả
hề đọc sách là mang kính, cũng bắt chước ra phố
mua kính.

Anh bảo nhà hàng đưa kính để chọn. Anh lấy đơn thuốc, lật tới lật lui đọc thử. Anh đã thử năm sáu đôi mà lần nào cũng lắc đầu chê : "Kính xấu quá".

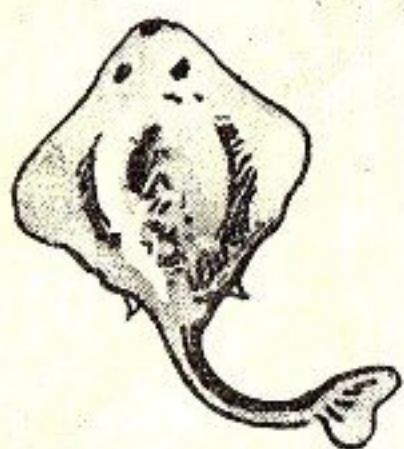
Nhà hàng liếc thấy anh cầm ngược tờ đơn, sinh nghi, liền hỏi :

- Sao đôi nào anh cũng chê xấu ?
- Anh ta đáp :
- Kính tốt thì tôi đã đọc được chữ rồi.
 - Hay là anh không biết chữ ?
 - Đã biết chữ thì còn phải mua kính làm gì !

Ăn gửi năm nhờ

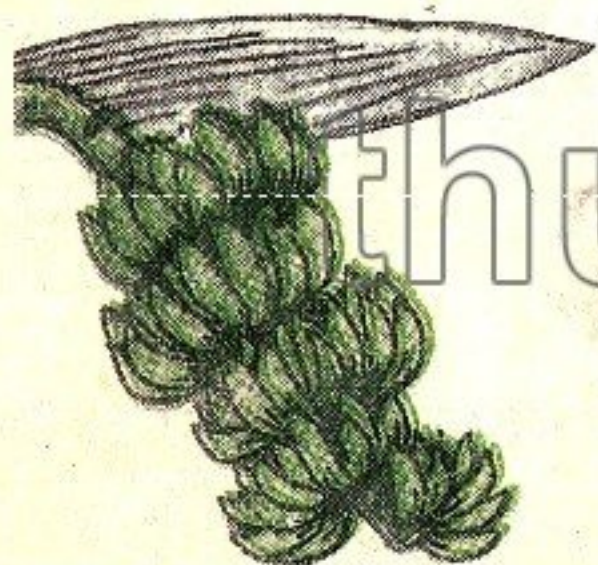
uôi
ưôi

cá đuối

đười ươi

bông chuối

quả bưởi

đầu voi đuôi chuột
mật ngọt chết ruồi
biết người biết ta

Ai ơi chớ vội cười nhau,

Cười người hôm trước, hôm sau người cười.

Nói có đầu có đuôi

Lão nhà giàu dặn anh đầy tớ :

- Mày ăn nói cộc lốc, người ta cười cả tao. Từ rày, hễ nói gì thì phải nói có đầu có đuôi, nghe chưa !

Một hôm, lão ăn mặc chỉnh tề, ngồi hút thuốc. Anh đầy tớ đứng chấp tay, chặm rãi thưa :

- Thưa ông, con tầm nhả tơ. Người ta mang tơ ra chợ bán. Người Tàu mua tơ đem về dệt thành the, rồi mang the sang bán cho ta. Ông mua the về may áo. Hôm nay, ông sắp đi chơi, ông mặc áo, ông hút thuốc. Tàn thuốc rơi vào áo ông. Áo ông đang cháy đấy ạ !

Lão giật mình nhìn xuống thì áo đã cháy bằng bàn tay rồi !

Thuận buồm xuôi gió

eo

êu

cá heo

con nghêu

con mèo

đàn sếu

lều khều

khéo léo

lêu têu

lèo tèo

*Ai ơi bưng bát cơm đầy,
Dẻo thơm một hạt, đắng cay muôn phần.*

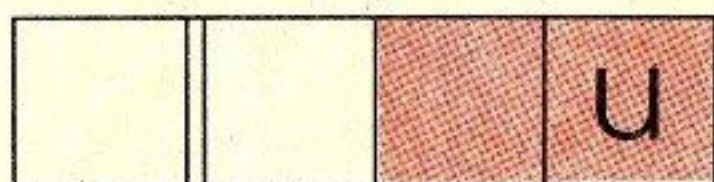

Mùa thu ngồi câu cá

Ao thu lạnh lẽo nước trong veo,
Một chiếc thuyền câu bé tẻo teo.
Sóng biếc theo làn hơi gợn tí,
Lá vàng trước gió sẽ đưa vèo.
Tầng mây lơ lửng trời xanh ngắt,
Ngõ trúc quanh co khách vắng teo.
Tựa gối ôm cần lâu chẳng được,
Cá đâu đớp động dưới chân bèo.

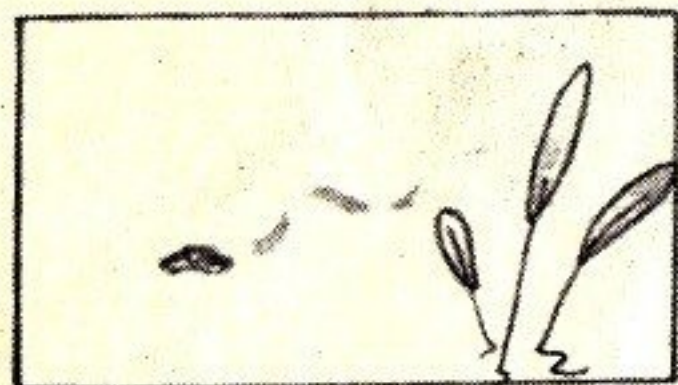
Nguyễn Khuyến

Gieo gió gặt bão

iu

ưu

rắn liu điu

cái rìu

bản thủ
nhỏ xíu

quả lưu

con cừu

mưu trí
lưu luyến

Tiu nghỉu như chó cụp đuôi

Cháo rìu

Một anh thợ rừng lõ bữa, vào nhà bà cụ xin ăn. Bà cụ bảo nhà chẳng còn chút gì ăn được. Anh ngồi tiu nghỉu.

- Thôi vậy, cụ cho con mượn cái xoong.

Anh lấy rìu rửa sạch, cho vào xoong, đổ nước rồi bắc lên bếp. Một lát, nước sôi, anh nếm thử và nói :

- Chà, cháo hơi loãng, giá cho thêm ít bột thì ngon hơn.

Bà cụ lấy bột cho anh. Một lát, anh lại nếm.

- Được rồi ! Giá có thêm miếng thịt cừu thì ngon phải biết.

Bà cụ lấy thịt cừu cho anh. Một lát, anh lại nếm.

- Tuyệt lắm ! Chỉ tội hơi nhạt.

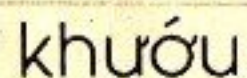
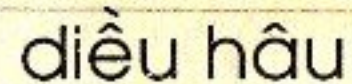
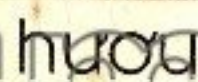
Lần này bà cụ lấy cho anh cả muối và hành.

Cháo chín, thơm lòng cả nhà. Anh múc một bát mời bà cụ. Bà cụ húp cháo, khen lấy khen để:

- Chà, cháo rìu sao mà ngon thế !

(Theo Truyện cổ Nga)

Chịu thương chịu khó

nói như khướu
hứa hươu hứa vượn

*Nhiều điều phủ lấy giá gương,
Người trong một nước phải thương nhau cùng!*

Vua Hùng gọi các hoàng tử lại bảo :

- Nhân dịp tết, ai dâng cúng tổ tiên món ăn lạ, vừa ý ta, ta sẽ truyền ngôi cho.

Hoàng tử Liêu suy nghĩ :

- To lớn không gì bằng trời đất. Của quý không gì bằng gạo.

Liêu lấy gạo làm bánh chưng vuông tượng
trung cho đất, bánh giầy tròn tượng trưng cho trời.

Vua ăn xong, ban lời khen :

- Bánh vừa ngon, vừa thể hiện tình yêu quê hương ruộng đồng, vừa bày tỏ được tấm lòng người con tôn kính cha mẹ như trời đất.

Hoàng tử Liêu được truyền ngôi, lên làm vua,
lấy hiệu là Tiết Liêu Vương.

Diều gặp gió

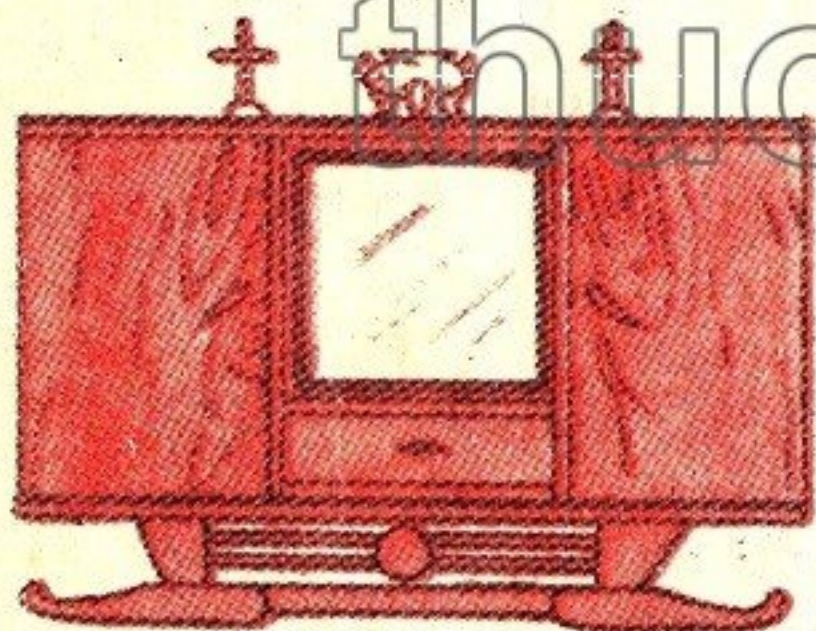
oam
oăm
uym

oap
oăp
uyp

dao quăm

tủ buýp-phê

đèn tuýp

oàm oap
oái oăm

quăm quăm
vừa khuýp

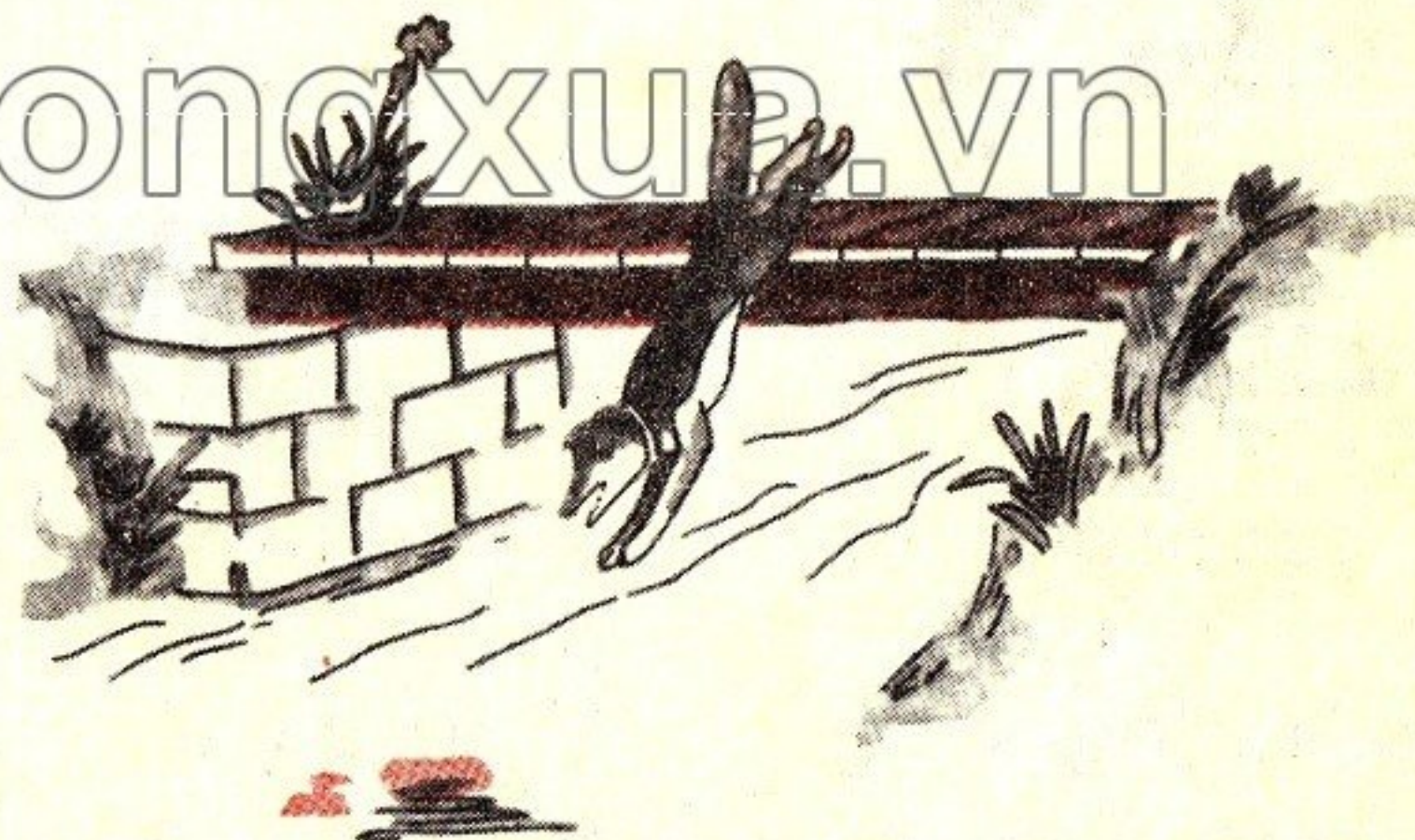
*Cái cò là cái cò quăm,
Chưa đi đến chợ đã lăn ăn quà.*

Thả mồi bắt bóng

Một con chó lén vào quán cơm, cắp trộm miếng thịt. Nó quắp đuôi chạy, định tha đi thật xa rồi mới ăn.

Khi đến gần cầu, nó đi chậm lại. Nhìn xuống dòng sông, nó thấy một con chó khác đang ngoạm miếng thịt trông còn to hơn. Thế là nó nhả ngay miếng thịt đang ngoạm, nhảy xuống sông, tranh miếng thịt to với con chó kia.

Nào ngờ, xuống nước, nó chẳng thấy miếng thịt kia đâu mà lại bị dòng nước xiết cuốn đi.

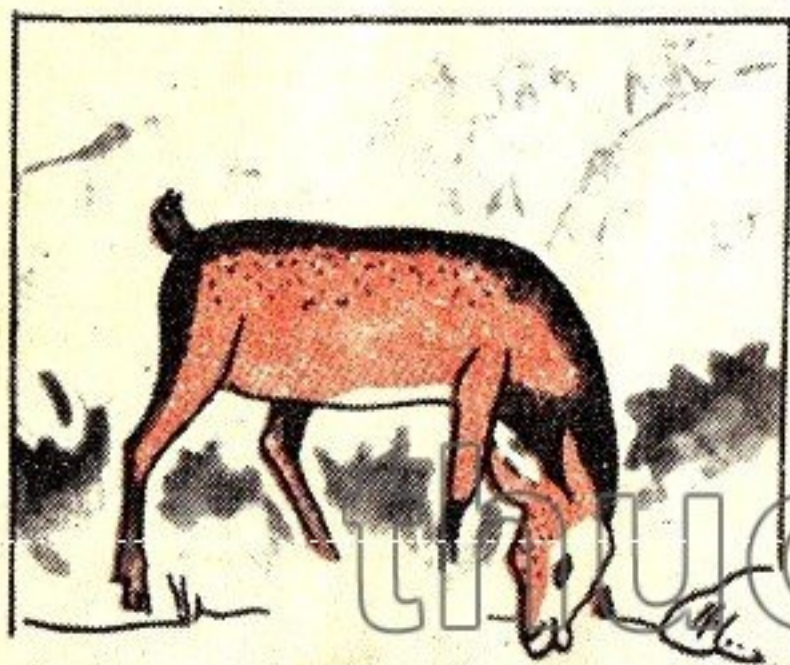
Sóng vỗ oàm oap

oăng
oeng
uăng

oắc
oec

con hoẵng

loẵng ngoẵng
loẵng quẵng
bằng khuâng

quầng trăng

kì quặc
huyền hoặc
queng quéc

*Trăng quầng thì hạn,
Trăng tán thì mưa.*

Phép lịch sự

Ông chủ trại hàng xóm thường sai một chú bé mang quà sang biếu nhà văn Xuýp. Lần ấy, chú quăng phịch cái giỏ :

- Đây, quà chủ tôi biếu ông.

Thấy chú bé cư xử kì quặc, Xuýp bảo :

- Lại đây ! Bác dạy cho phép lịch sự ! Cháu hãy vờ là nhà văn, còn bác là chú bé đến trao quà.

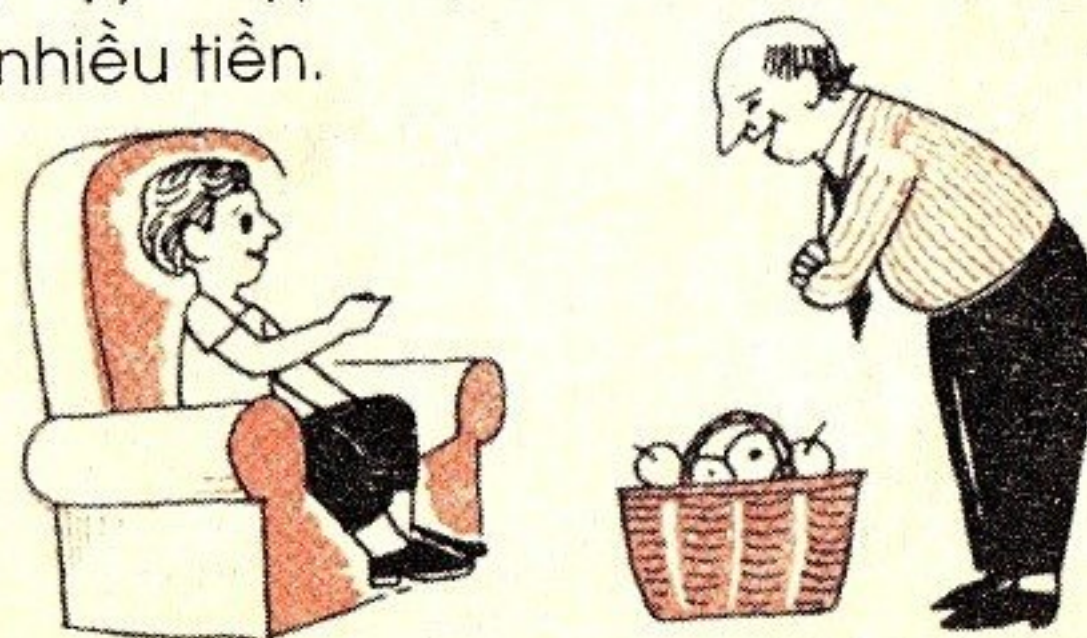
Xuýp cúi người, kính cẩn chào chú bé, rồi lễ phép nói :

- Thưa ngài, chủ tôi có chút quà mọn này, xin ngài vui lòng nhận cho.

-Ồ, cháu ngoan quá ! Ta rất cảm ơn ! Còn đây, ta cho cháu ít tiền gọi là thưởng công.

Chú bé vừa nói vừa chơ tay vào túi giả vờ lấy tiền.

Thấy vậy, Xuýp cười phá lên và thưởng cho chú bé rất nhiều tiền.

Bằng khuâng nhớ người

uên
uynh

uêch
uych

hoa quỳnh

chữ nguyệt ngoạc

xuên xoàng
huỳnh huých

chuệch choạc
luỳnh quỳnh

Trống huếch trống hoác

Chú bé thành thật

Ngày xưa, ở nước Cam-pu-chia, có một ông vua muốn tìm người nối ngôi. Ông truyền lệnh cho toàn dân đến nhận thóc giống về gieo trồng. Ai thu hoạch nhiều thóc nhất thì sẽ được truyền ngôi.

Cậu bé Chom cũng đến nhận thóc giống. Em ra sức chăm sóc, nhưng thóc vẫn không nảy mầm.

Mùa gặt. Xe kìn kìn chở thóc về nộp cho vua.

Chom đến quỳ trước nhà vua :

- Tâu Bệ hạ ! Thóc giống của Bệ hạ không nảy mầm, mặc dù kẻ hạ thần này đã hết lòng chăm sóc.

- Khanh không có lỗi gì. Thóc giống ta đã cho lược kĩ. Chỉ có một mình khanh là thành thật. Ta sẽ truyền ngôi cho khanh !

(Truyện cổ Cam-pu-chia)

Hoa quỳnh nở về khuya

oao
uau
oeo

uêu
uyu

quả quéo

khuỷu tay

mèo ngoao ngoao
người loẻo khoẻo
tay quèo quào
mặt quàu quạu

Măng mèo quèo chó

Bài hát

Cô dạy em thể

Từng nét chữ xinh xinh thẳng hàng
Ngòi bút viết theo tay nhịp nhàng
Điều hay ấy chúng em được biết
Chính cô dạy em thể.

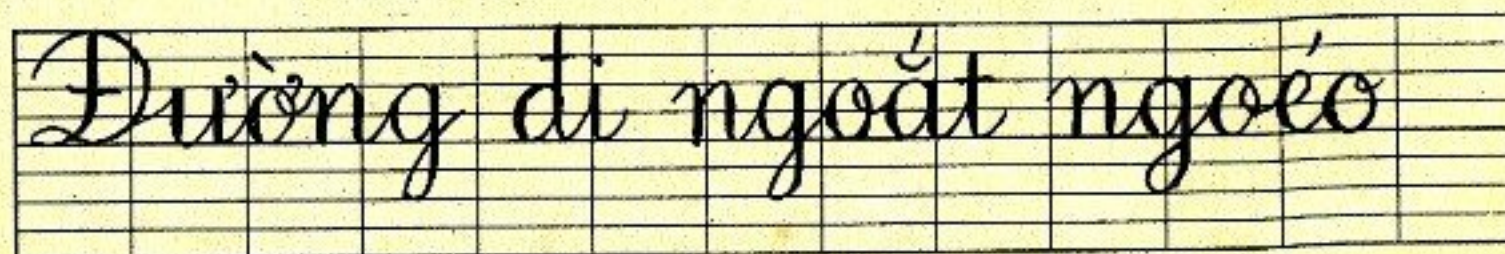
Học phép tính biết cách nhân chia
Chẳng đánh mất những bé em thơ
Điều hay ấy chính cô dạy em

ở mái trường mến yêu.

Học phép tính em quen dần dần
Học ghép chữ xinh xinh thành vần
Điều hay ấy chúng em được biết
Chính cô dạy em thể.

Đọc những cuốn sách quý thân thương
Thành những thiếu nhi rất chăm ngoan
Điều hay ấy chính cô dạy em

ở mái trường mến yêu.

LUYỆN TẬP TỔNG HỢP

Nhiệm vụ của em :

1. Đọc và học thuộc lòng.
2. Viết đúng kiểu chữ, đúng chính tả.
3. Mỗi khi đọc hay viết gặp khó khăn thì hãy dùng phương pháp *tách đôi* :
 - Tách vần ra khỏi phụ âm đầu.
 - Tách âm đệm ra khỏi vần.
 - Tách ra âm chính và âm cuối.

Nước Việt Nam ta

Cách đây khoảng bốn ngàn năm, các Vua Hùng dựng nước, đặt tên là Văn Lang. Về sau, nước ta lần lượt thay tên: Âu Lạc - Vạn Xuân - Đại Cồ Việt - Đại Việt. Nay là nước Việt Nam.

Nước ta nhìn ra biển Đông mênh mông, lưng tựa vào dãy Trường Sơn hùng vĩ.

Nước ta thuộc vùng Đông Nam Á, có biên giới chung ở đất liền với các nước Trung Quốc, Lào, Cam-pu-chia.

Quốc ca

Đoàn quân Việt Nam đi
 Chung lòng cứu quốc
 Bước chân dồn vang trên đường gập
 ghềnh xa
 Cờ in máu chiến thắng mang hồn nước
 Súng ngoài xa chen khúc quân hành ca
 Đường vinh quang xây xác quân thù
 Thắng gian lao cùng nhau lập chiến khu
 Vì nhân dân chiến đấu không ngừng
 Tiến mau ra sa trường
 Tiến lên! Cùng tiến lên
 Nước non Việt Nam ta vững bền.

Văn Cao

Phân tích ra từng tiếng

Mẫu:

Nước Việt Nam ta - có 4 tiếng

Các ngữ liệu khác:

Văn Lang
 Âu Lạc
 Vạn Xuân

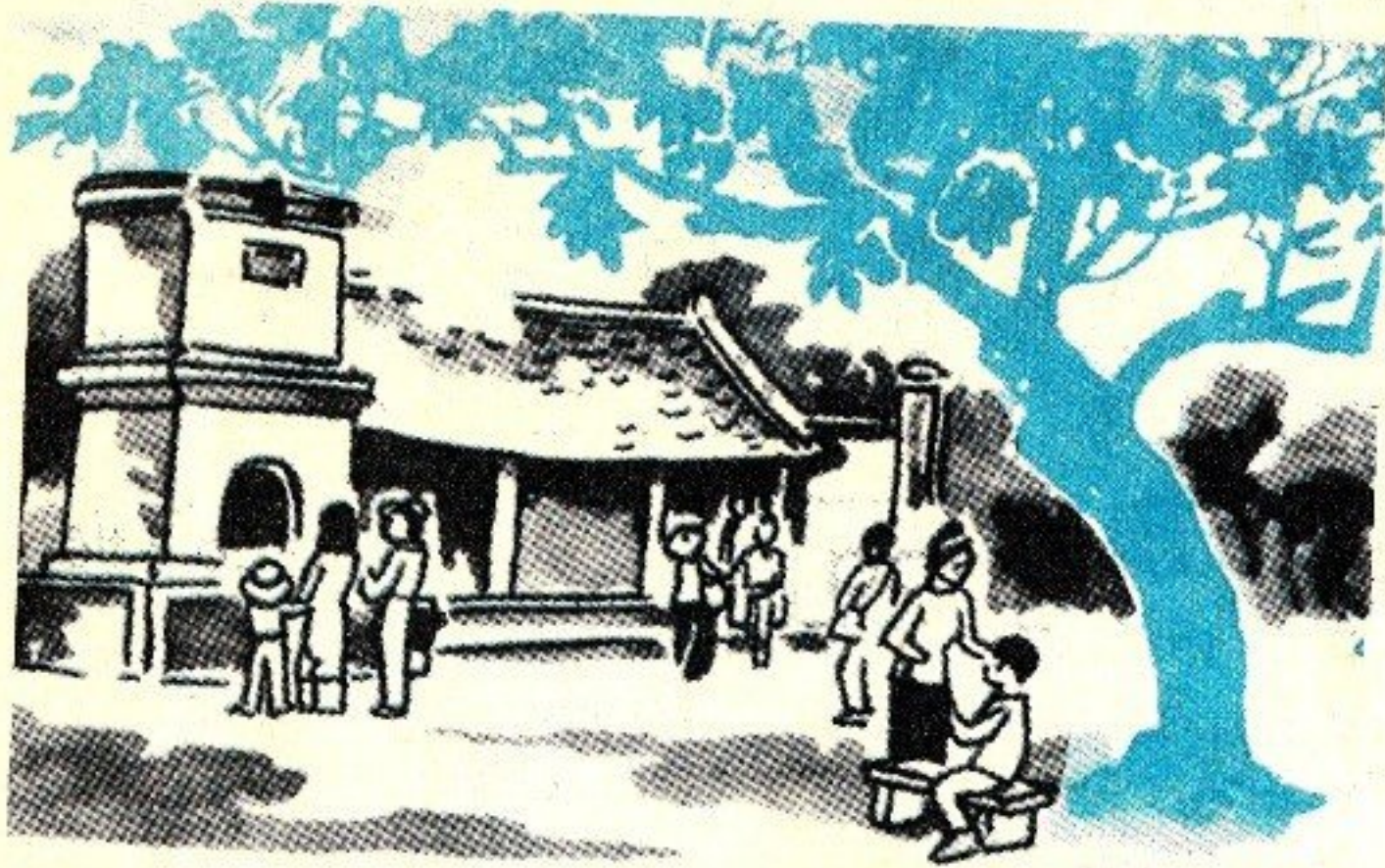
Đại Cồ Việt
 Đại Việt
 Việt Nam

Học thuộc lòng

Việt Nam đất nước ta ơi
 Mênh mông biển lúa, đâu trời đẹp hơn?
 Cánh cò bay lả rập rờn,
 Mây mờ che đỉnh Trường Sơn sớm chiều.

Nguyễn Đình Th

À Ăn có nhai nói có nghĩ

CÁC VUA HÙNG

Con trai cả của Lạc Long Quân và Âu Cơ lên làm vua, xưng là Hùng Vương, đóng đô ở Phong Châu.

Các Vua Hùng dạy nhân dân cày cấy, chăn súc vật, trồng dâu, dệt vải, làm đồ gốm, đồ sắt, chế tạo cung nỏ, trồng đồng ...

Nhớ ơn các Vua Hùng đã có công dựng nước, hằng năm vào ngày mồng mười tháng ba âm lịch, nhân dân khắp nơi trong nước nô nức rủ nhau về Đền Hùng giỗ tổ.

22.3

10

Phân tích tiếng :

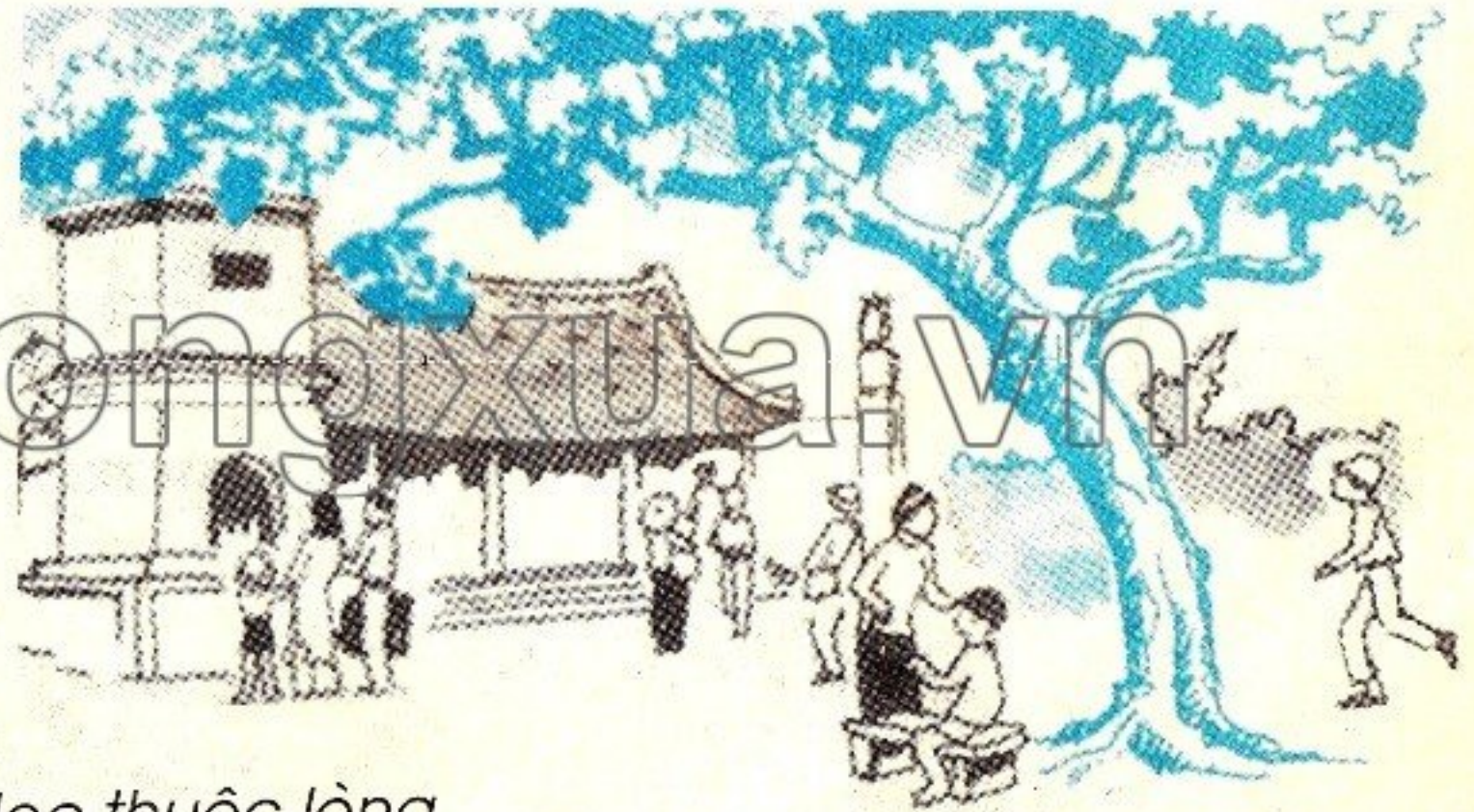
- Âm đầu
- Vần
- Thanh

Mẫu :

H	ung
---	-----

Các ngữ liệu khác :

Âu Cơ, Lạc Long Quân, Hùng Vương

Học thuộc lòng

Dù ai đi ngược về xuôi
 Nhớ ngày giỗ tổ: mồng mười tháng ba.
 Dù ai buôn bán gần xa
 Nhớ ngày giỗ tổ: tháng ba mồng mười.

B	Bé	hạt	tiêu				
---	----	-----	------	--	--	--	--

thuongmaitrucxua.vn

Chim rừng Tây Nguyên

Những cơn gió nhẹ làm mặt nước hồ I-rơ-pao chao mình rung động. Chim từ các nơi trên miền Trường Sơn bay về đây.

Chim đại bàng chân vàng mỏ đỏ, chao lượn, bóng che rợp mặt đất. Bầy thiên nga trắng muốt, chen nhau bơi lội. Những con chim kơ-púc mình đỏ chót và nhỏ như quả ớt, hót lanh lảnh như tiếng sáo. Các chú chim piêu có bộ lông màu xanh lục. Chim vech-ca mái mê rĩa bộ lông vàng óng. Chim câu xanh, chim sa-tan nhẹ nhàng cất tiếng hót gọi đàn.

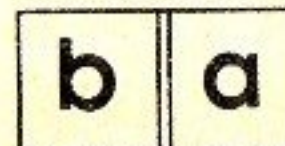
Theo Thiên Lương

Phân biệt :

- Nguyên âm
- Phụ âm

Mẫu :

Phân biệt :

âm - chữ ghi âm

- Mỗi con chữ ghi một âm.
- Các con chữ chỉ cần khác nhau ít nhất :

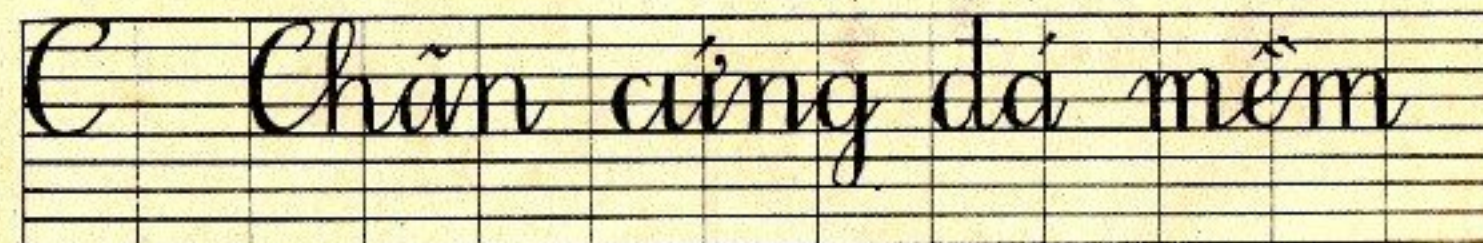
a - d
ê - e

b - d
ô - ô

d - đ
u - ư

Học thuộc lòng

Trong đầm gì đẹp bằng sen
Lá xanh bông trắng lại chen nhụy vàng.
Nhụy vàng bông trắng lá xanh
Gần bùn mà chẳng hôi tanh mùi bùn

PHÙ ĐỒNG THIÊN VƯƠNG

Thuở xưa, ở làng Phù Đồng, có một bà đã lớn tuổi mới sinh được cậu con trai. Ba năm trời, cậu nằm trên chõng đá, chẳng nói chẳng cười.

Khi giặc Ân tràn vào nước ta, Vua Hùng cho sứ giả đi cầu người tài ra đánh giặc. Nghe tin, cậu bé thoắt nói, thoắt ngồi, vụt lớn lên như thổi, thành một chàng trai cao lớn.

Chàng mặc áo sắt, cưỡi ngựa sắt, cầm roi sắt, xông ra trận, đánh đuổi giặc ngoại xâm.

Giặc tan. Đến núi Sóc Sơn, chàng cưỡi ngựa bay thẳng lên trời. Từ đó, nhân dân ta tôn chàng là Phù Đồng Thiên Vương.

Nguyên âm đôi:

iê - uô - ươ

Mẫu: Vương

v	ươ	ng
	ươ	ng

So sánh:

vương - vung
vương - vơng

Các ngữ liệu khác:

- Chiên, chín, chén

ch	iên		
	iê	n	
ch	u	yê	n
x	uông		
	uô	ng	

- Chuyên

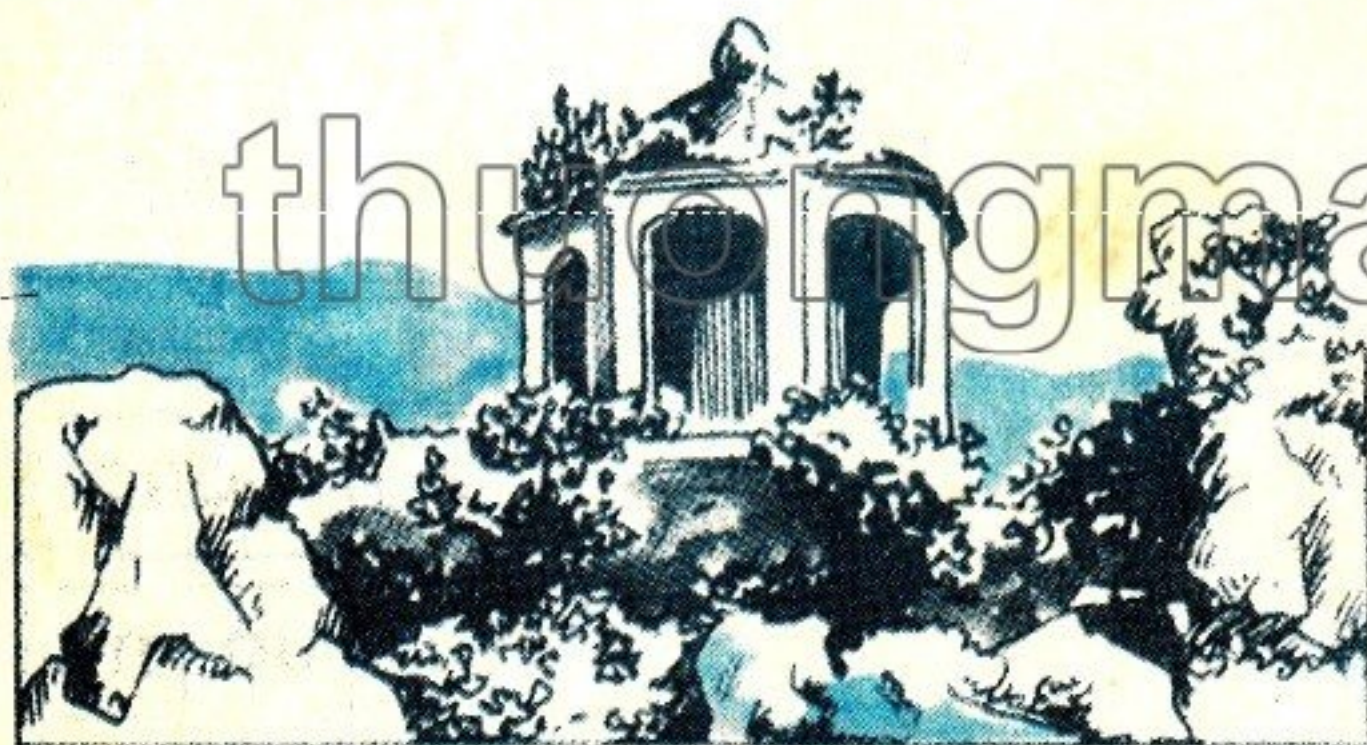
- Xuông, xông, xung

Đ Đồng như kiến

Học thuộc lòng.

Thần Phù Đồng

Làng Phù Đồng có một người
Sinh ra chẳng nói chẳng cười trơ trơ.
Những ngờ oan trái bao giờ
Nào hay thần tướng đợi chờ phong vân.
Nghe vua cầu tướng ra quân
Thoắt ngồi, thoắt nói, muôn phần khích ngang.

Trận mây theo ngọn cờ đào,
Ra uy sấm sét nửa chiều giặc tan.
Áo nhung cởi lại Linh San,
Thoắt đà thoắt nợ trần hoàn lên tiên.

29.3
10
Nghe thế nào, viết thế ấy :

Mẫu: giặc tan, vờ tan, tan học

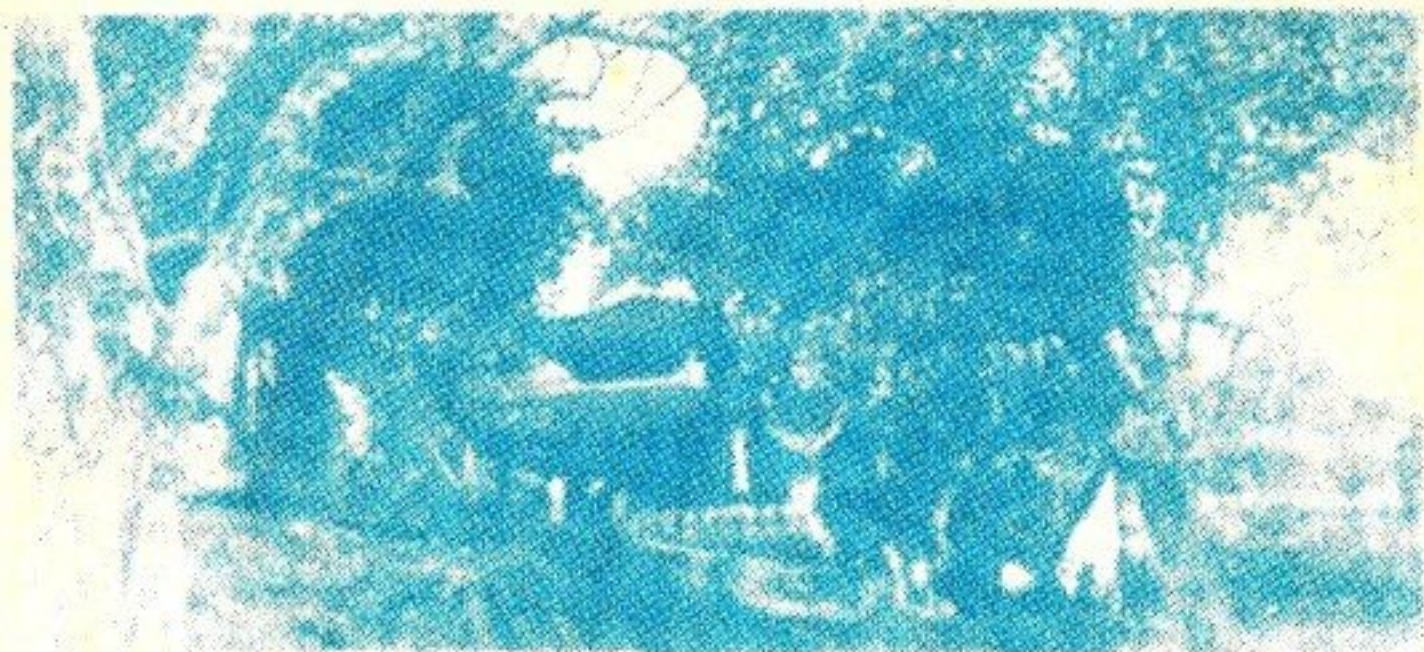
Các ngữ liệu khác :

cờ đào, đào đất, ...
thoát nợ, chạy thoát, ...
lên tiên, đi lên, ...

Cái kiến mây ở trong nhà,
Tao đóng cửa lại, mây ra đằng nào?
Con cá mây ở dưới ao,
Tao tát nước vào, mây sống được chăng?

Ê Êch ngồi đáy giếng

AN DƯƠNG VƯƠNG

Hùng Vương thứ mười tám truyền ngôi cho Thục Phán. Thục Phán lên làm vua, xưng là An Dương Vương, đổi tên nước thành Âu Lạc, dời đô từ Phong Châu xuống đồng bằng, đóng ở Cổ Loa.

An Dương Vương xây thành Cổ Loa mãi không được. Sau nhờ Rùa vàng giúp, Loa thành mới xây xong. Rùa vàng còn cho nhà vua chiếc móng của mình để làm lẫy nỏ thần. Từ trên thành, nỏ thần bắn xuống, hàng vạn tên giặc không còn một mống.

Ngày nay, ở ngoại thành Hà Nội, vẫn còn di tích thành Cổ Loa và đền thờ An Dương Vương.

Nghe giống nhau, viết khác nhau

a) Luật chính tả đối với các phụ âm đầu, đứng trước e, ê, i

* **c - k - q** : ca - kê - quy

* **g - gh** : ga - ghê - ghi

* **ng - ngh** : nga - nghê - nghi

b) Các phụ âm đầu có thể ghi lẫn:

tr - ch : truyền - chuyền

s - x : sung - xung

d - gi : đặc - giặc

d - r : dòi - rời

d - v : dưa - vua

c) Các phụ âm cuối có thể ghi lẫn:

n - ng : tràn - tràng

t - c : sắt - sắc

G Gân nhà xa ngõ

Tôi cũng không biết chữ

Lần ấy, Anh-xtanh vào quán ăn, vì quên kính ở nhà nên phải nhờ một người hầu bàn đọc hộ thực đơn.

Người hầu bàn thấy ông ăn mặc sang trọng thì ngạc nhiên hỏi :

- Sao ông không đọc lấy ?

Nhà bác học cười :

- Tôi không đọc được.

Người hầu bàn nhìn Anh-xtanh tỏ vẻ thông cảm, rồi ghé sát tai ông, nói thầm :

- Xin lỗi, tôi cũng không đọc được, vì không biết chữ như ngài.

Phiên âm tiếng nước ngoài.

Mẫu :

Blăng

Bl

ăng

Các ngữ liệu khác :

Anh-xtanh

pi-a-nô

Ê-đi-xơn

ác-coóc-đê-ông

Đác-uyn

măng-đô-lin

Páp-lốp

ghi-ta

Pa-xơ

t'rôm-pét

Các phụ âm đôi, phụ âm ba :

Bl - Blăng

cr - Xô-crát

Xt - Xtê-pan

đr - A-lêch-xăng-đơ

Xpr - Xpring

t'r - t'rôm-pét

Giờ nào việc này

Về chim

Vừa đi vừa nhảy
Là em sáo xinh
Hay nói linh tinh
Là con liếu diều
Hay đùa hay tếu
Là cậu chìa vôi
Hay chao đớp mồi
Là chim chèo bẻo
Tính hay mách lẻo
Bác khách trước nhà
Hay nhặt lân la
Là bà chim sẻ

Có tình có nghĩa
Là mẹ chim sâu
Hay đi nhặt sâu
Là chim chiến chiến
Hay ăn hay diện
Là chị chim vàng
Hay nấp bên đàng
Cà cà béo hủ
Nhấp nhem buồn ngủ
Là chú cú mèo
Mồm hay nói leo
Là anh chàng vẹt...

Luật chính tả
ghi các nguyên âm đôi:

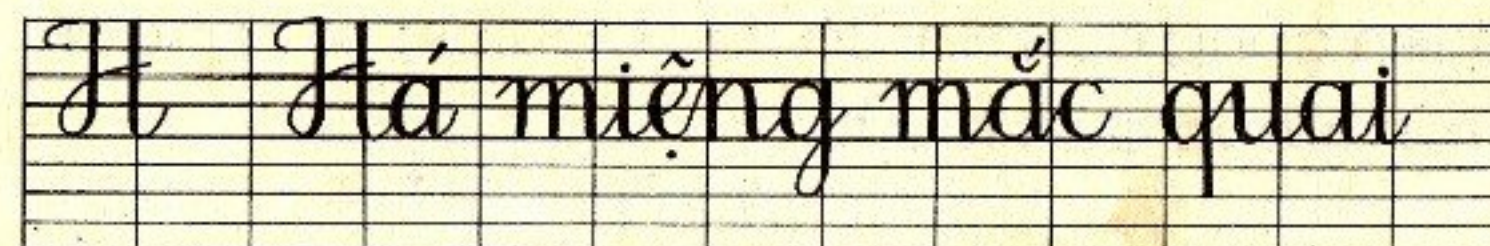
Mẫu: **ia - iê** : lia - liên
 ua - uô : lua - luôn
 ưạ - ươ : lưạ - lươn

Các ngữ liệu khác (lấy ở trong bài) :

vừa chiến chiến
trước đùa
nghĩa buồn

Nguyên âm đôi **iê** có 4 chữ ghi nó

ia - lia **ya** - khuya
iê - liên **yê** - khuyên

BÀ TRUNG

Thục Phán làm vua được năm mươi năm thì nước ta bị Triệu Đà đánh chiếm. Từ đó nước ta bị các triều đại phong kiến phương Bắc thay nhau thống trị.

Trung Trắc và Trung Nhị, hai chị em ruột vốn dòng dõi Hùng Vương, nổi dậy đầu tiên.

Cuộc khởi nghĩa thắng lợi, Bà Trung Trắc lên làm vua, xưng là Trung Vương, đóng đô ở Mê Linh.

Chiến công của Hai Bà tiêu biểu cho khí phách anh hùng của dân tộc ta.

Luật chính tả

viết chữ hoa:

- Dùng chữ hoa để viết tên người, tên đất:

Thục Phán

Trung Trắc

Mê Linh

- Dùng chữ hoa để tỏ sự tôn trọng:

Hai Bà

- Đối với tên nước ngoài thì chỉ viết hoa con chữ đầu tiên và giữa các tiếng có gạch nối:

Tuốc-ghê-nhép Phi-líp-pin

Anh-xơ-tanh

Xin-ga-po

Ăng-ghen

In-đô-nê-xi-a

Huy-gô

Ma-lai-xi-a

- Nhiều tên nước ngoài đã quen gọi theo tiếng Việt thì viết tên như tiếng Việt:

- Trung Hoa, Ba Lan, Triều Tiên.

- Bắc Kinh, Đài Loan, Bình Nhưỡng.

It mà tốt

Học thuộc lòng

Hai Bà Trưng

Bà Trưng/quê ở/Châu Phong
Giận người/tham bạo/thù chồng/chẳng quên.
Chị em/nặng một/lời nguyện
Phất cờ/hương tử/thay quyền/tướng quân.
Ngàn tây/nổi áng/phong trần
Ầm ầm/binh mã/xuống gần/Long Biên.
Hong quân/nhẹ bước/chinh yên,
Đuổi ngay/Tô Định/đẹp tan/Biên Thành.
Đô kì đóng cội/Mê Linh
Lĩnh Nam/riêng một/triều đình nước ta.

Cấu tạo ngữ âm của tiếng.

Mẫu :

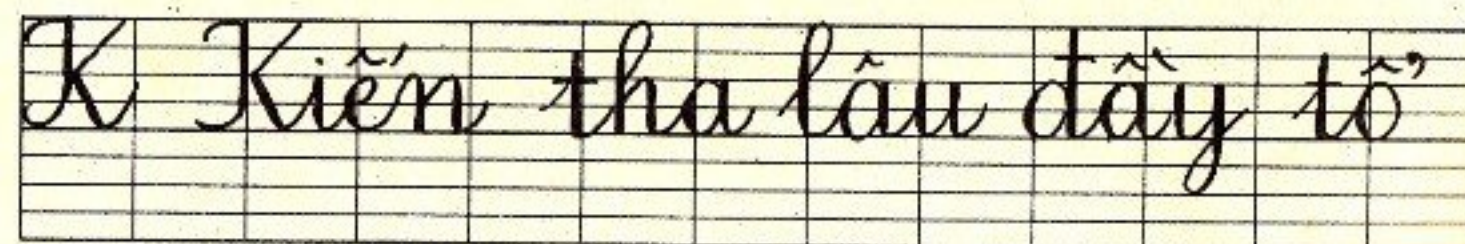
quân			
q	uân		
q	u	â	n
âm đầu	âm đệm	âm chính	âm cuối

Luật chính tả

đối với âm đệm:

- Âm đệm có thể ghi bằng hai chữ : **o** hoặc **u**.
- Nếu phụ âm đầu là "**cờ**", thì âm ấy ghi bằng chữ **q (cu)** và âm đệm ghi bằng chữ **u** :

hoa huê
quên, quyền, quân

6.4
10
/

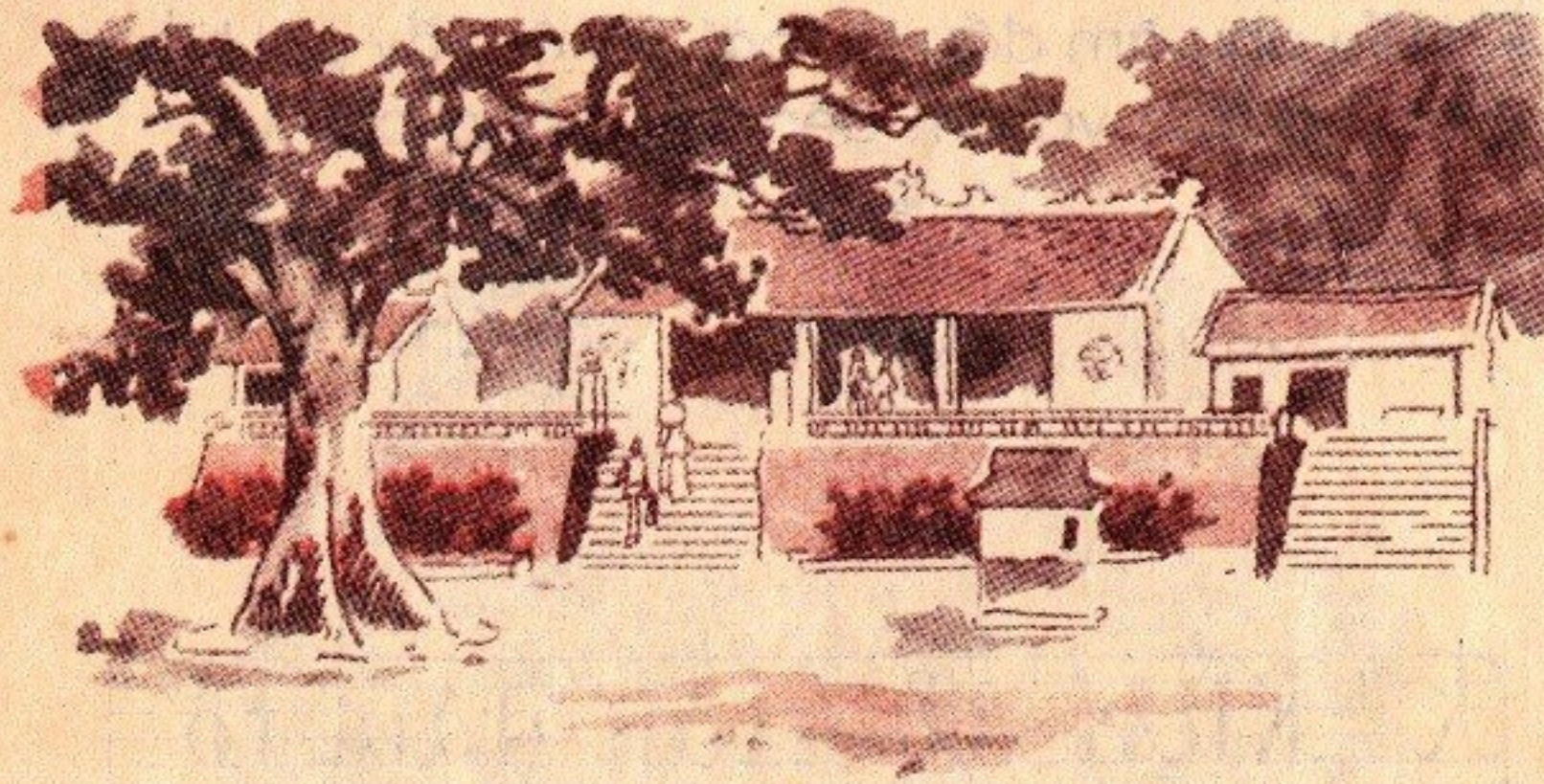
Bà Triệu

Sau Bà Trưng hai trăm năm, Bà Triệu lại cùng nhân dân khởi nghĩa.

Bà thường mặc áo giáp, cài trâm vàng, đi guốc ngà, cười voi xông pha trận mạc.

Nay ở Thanh Hoá còn lăng mộ và đền thờ Bà Triệu. Nhân dân còn lưu truyền câu ca:

Ru con con ngủ cho lành
Để mẹ gánh nước rửa bành con voi,
Muôn coi lên núi mà coi
Coi bà Triệu tướng cười voi bành vàng.

Phân tích cấu tạo ngữ âm của tiếng.

--	--	--	--

Ngữ liệu : Bà, thường, mặc, áo, giáp.

Bà Triệu cười voi xông trận.

L	L	ò	i		n	ó	i		g	ó	i		v	à	ng		

Hột mạn

Mẹ mua mạn về, để vào đĩa, chờ sau bữa cơm, cả nhà cùng ăn. Va-ni-a trông thấy, lấy một quả ăn. Đến bữa, mẹ đưa đĩa mạn ra và hỏi: "Ai đã ăn mạn?" Tất cả đều trả lời không.

Bấy giờ mẹ mới nói: "Mẹ hỏi vì mạn có hột, sợ các con không biết, nuốt cả hột, thì sẽ đau bụng".

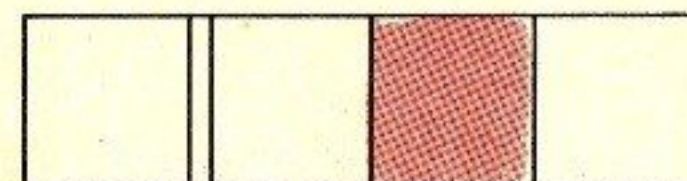
Bé Va-ni-a tái xanh mặt, nói ngay: "Không, con đã vớt hột ra ngoài cửa sổ rồi".

Cả nhà bật cười, còn Va-ni-a oà khóc.

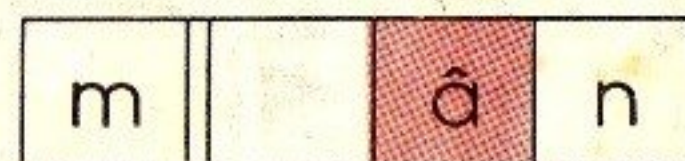
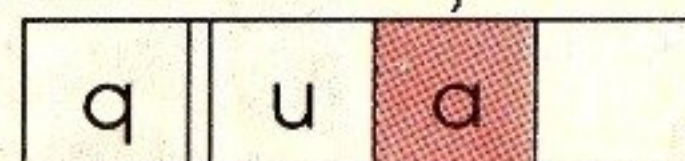
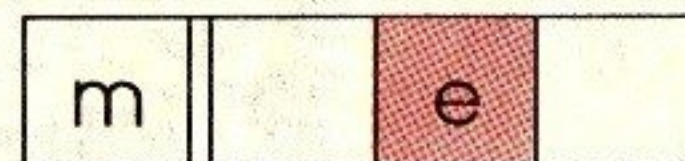
Theo L. Tôn-xôi

Âm chính :

- Chỉ có nguyên âm mới có thể là âm chính.
- Có thể phân âm chính ra 2 loại:
 - tròn môi: o, ô, u, uô
 - không tròn môi: a, ă, â, e, ê, i, ơ, u, iê, ư.

- Âm chính oo:

Boóc-đô

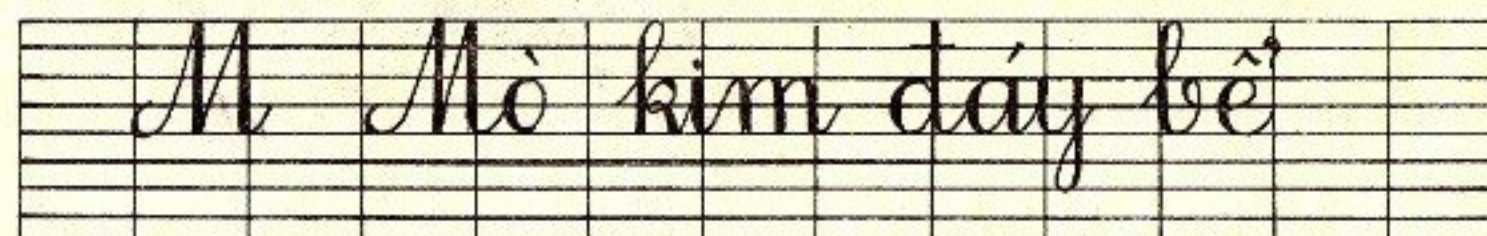
Niu Y-oóc

Toóc-pê-đô

ác-coóc-đê-ông

oóc-gan

xe goòng

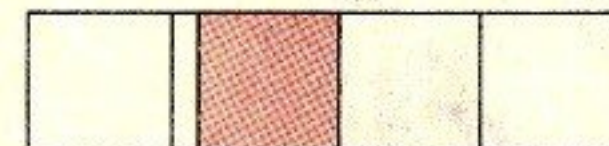

Vè cá

No lòng ăm dạ
 Là con cá cơm.
 Không ướp mà thơm
 Là con cá ngát.
 Liệng bay thắm thoát
 Là con cá chim.
 Hụt căng chết chìm
 Là con cá đuối.
 Nhiều năm nhiều tuổi
 Là cá bạc đầu.
 Đủ chữ xưng câu
 Là con cá dối.
 Vòi phun như xối
 Đúng là cá voi.

Âm đệm

Âm đệm dùng để làm tròn môi một số nguyên âm.

Mẫu : a → oa
 an → oan

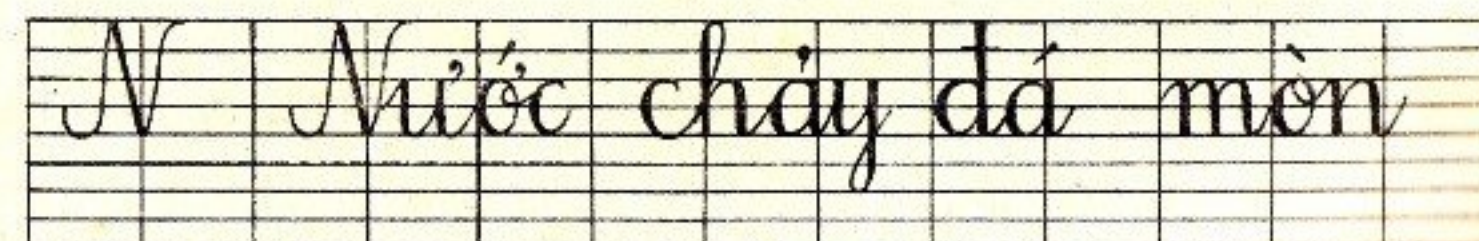
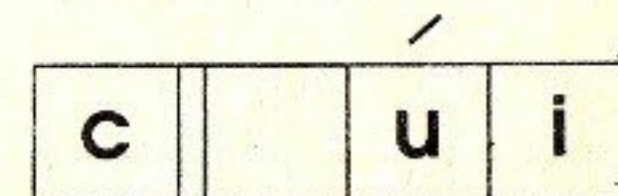
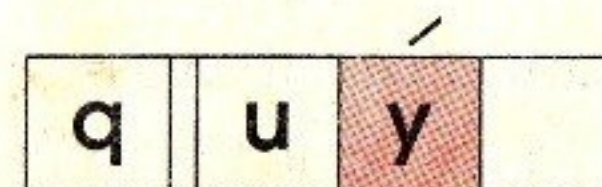
Các vần khác :

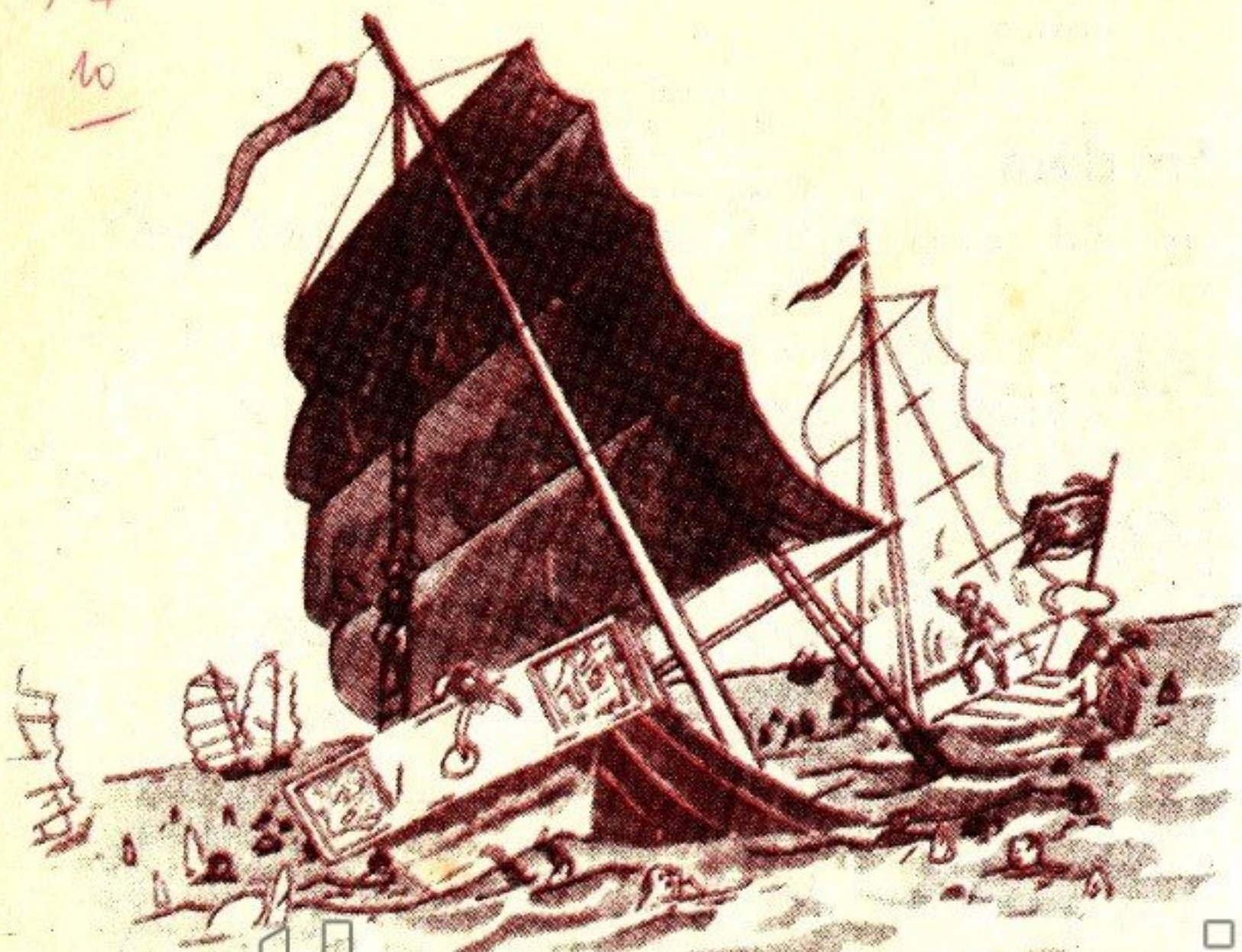
e → oe	en → oen
ê → uê	ên → uên
i → uy	in → uyn
ơ → uơ	ơi → uơi
ia → uya	iên → uyên
ân → uân	
ăn → oăn	

Phân biệt : Chữ u ghi âm đệm và ghi âm chính :

quý

cúi

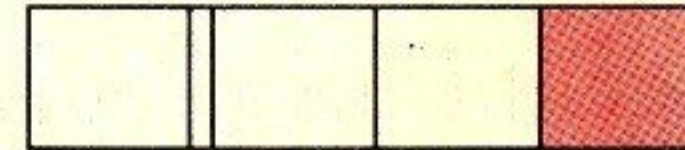

CHIẾN THẮNG BẠCH ĐẰNG

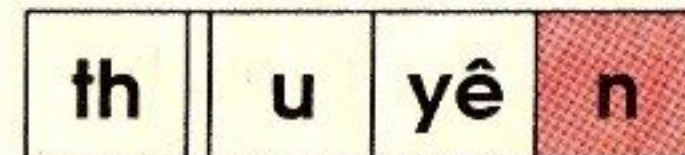
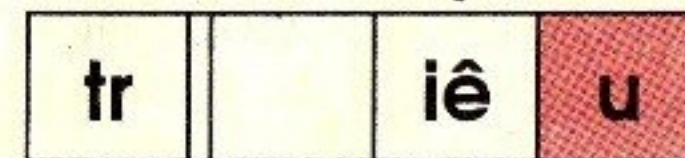
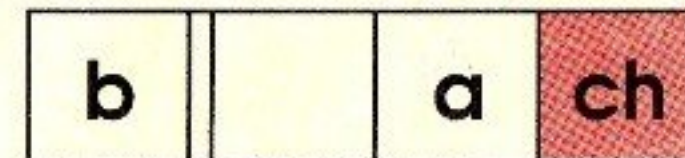
Cách đây hơn một ngàn năm, để đánh quân Nam Hán, Ngô Quyền cho đóng cọc nhọn dưới lòng sông Bạch Đằng. Khi thủy triều lên, ông nhử thuyền giặc vào trận địa ngầm. Rồi chờ lúc nước rút mạnh, ông phản công. Hàng trăm thuyền giặc đâm phải cọc nhọn bị đắm, quân chết quá nửa, các tướng đều bỏ mạng.

Chiến thắng Bạch Đằng kết thúc hoàn toàn một ngàn năm Bắc thuộc, mở ra kỉ nguyên độc lập lâu dài của nước ta.

Âm cuối :

m - p; ng - c; nh - ch
n - t; o / u; i / y

Chính tả: Các phụ âm cuối có thể ghi lẫn:

T - C **N - NG**

sắt - sắc

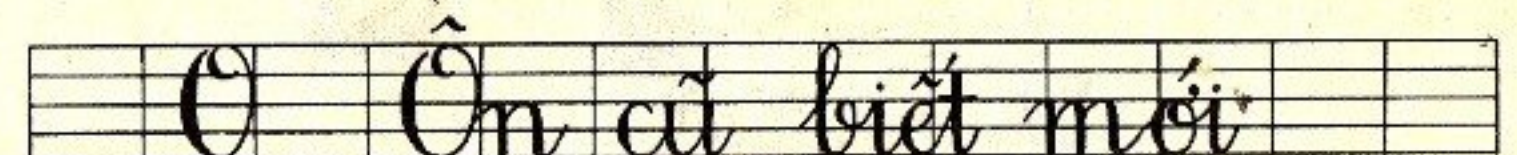
hán - háng

diệt - diệc

toàn - toàng

Các ngữ liệu khác :

Con mèo mà trèo cây cau,
Hỏi thăm chú chuột đi đâu vắng nhà?
Chú chuột đi chợ đường xa,
Mua mắm mua muối giỗ cha con mèo.

Người thợ rèn

Anh bắt lấy thỏi thép hồng như bắt lấy con cá sống. Dưới những nhát búa của anh, con cá lửa ấy quằn quại, giãy lên đành đạch ... Nó nghiêng rặng ken kết, cứng lại anh. Anh lại dúi đầu nó vào giữa đồng than hồng.

Anh lại lôi con cá lửa ra, quật nó lên đe và quai búa choang choang.

Cuối cùng, con cá lửa chịu thua. Anh ném nó đánh xèo một tiếng vào chậu nước. Nó chìm ngấm rồi biến thành chiếc lưỡi rựa vạm vỡ và duyên dáng.

Nguyễn Ngọc

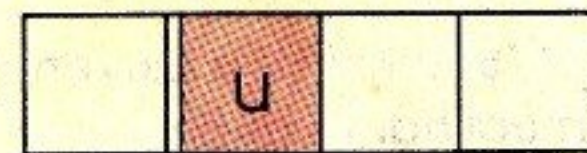

Đọc O và U ở các vị trí :

âm đệm, âm chính, âm cuối

hoa

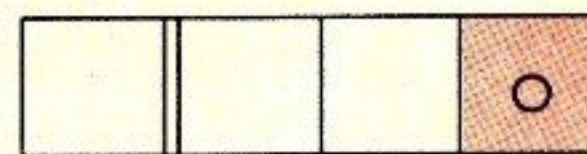
huy

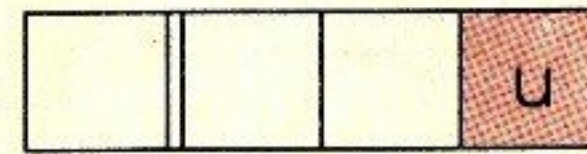
hoi

hui

hao

hiu

Ngữ liệu khác :

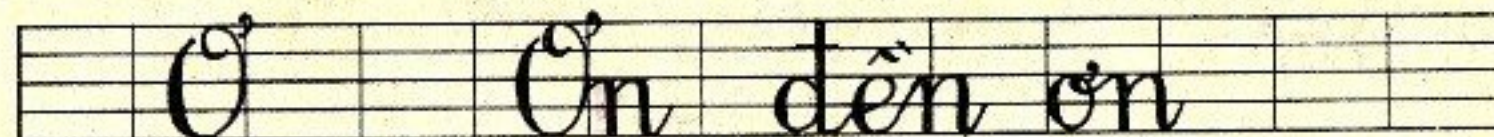
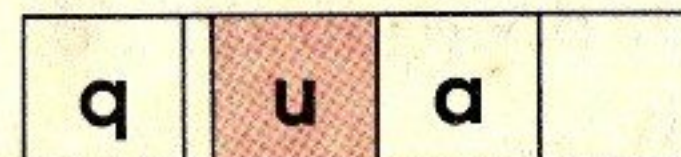
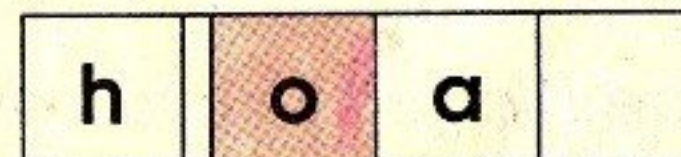
hoà
hào

dúi
dịu

túi
tụy

cao
câu

Luật chính tả
về âm đệm:

ĐÌNH BỘ LĨNH

Sau khi Ngô Quyền mất, nước ta gặp loạn mười hai sứ quân.

Đình Bộ Lĩnh đã dẹp loạn, thống nhất đất nước, lên ngôi hoàng đế, gọi là Đinh Tiên Hoàng. Ông đặt tên nước là Đại Cồ Việt, đóng đô ở Hoa Lư (Ninh Bình).

Thuở nhỏ, cậu bé Đinh Bộ Lĩnh rủ trẻ chăn trâu trong làng tập trận giả. Cậu được các bạn tôn làm tướng. Cậu lấy bông lau làm cờ, đánh trận nào thắng trận nấy.

Có lần cậu mô trâu của chú khao quân, mừng thắng trận.

Viết i hay y

ui - uy

ai - ay

ki

k		i	
---	--	---	--

ky

k		y	
---	--	---	--

tui

t		u	i
---	--	---	---

tuy

t	u	y	
---	---	---	--

tai

t		a	i
---	--	---	---

tay

t		a	y
---	--	---	---

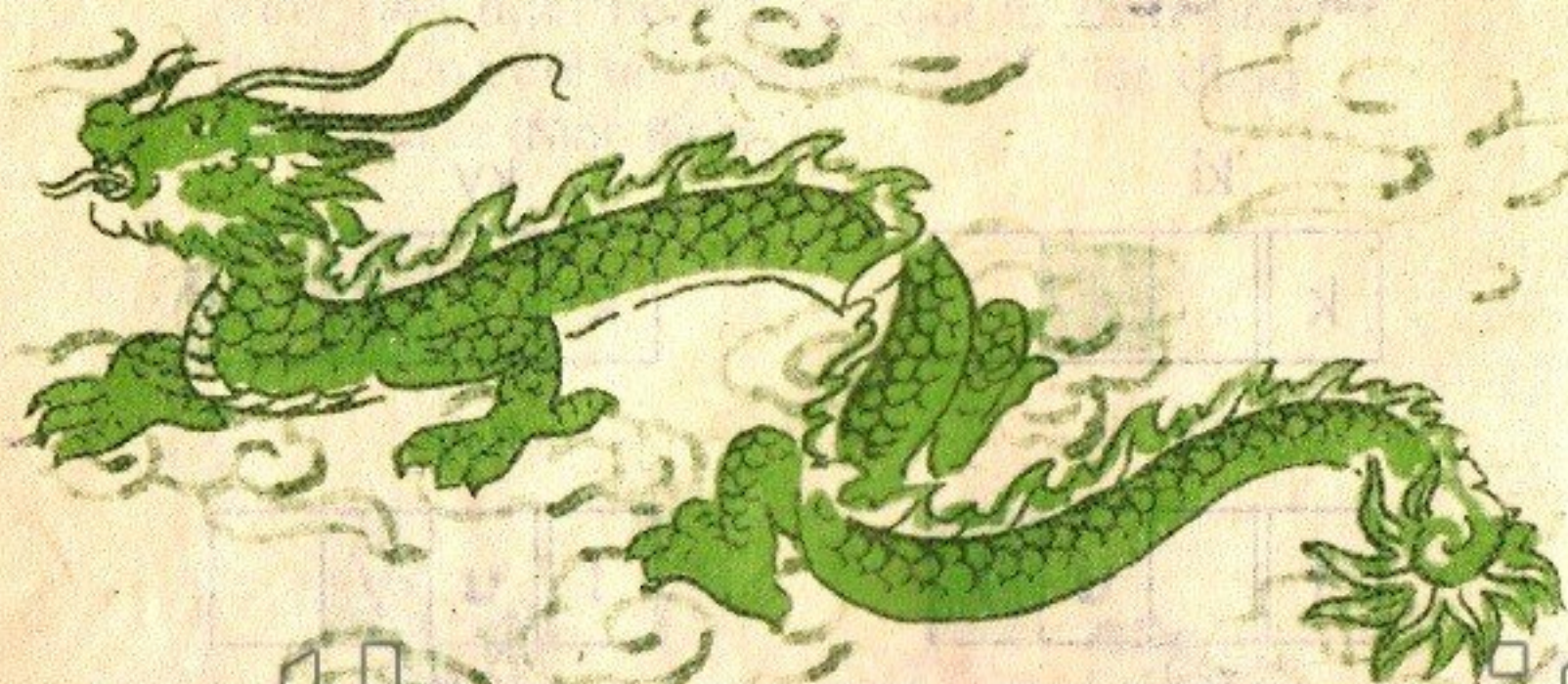
Luật chính tả trước e, ê, i

kỉ luật	-	kỷ luật
lí luận	-	lý luận
ngô nghê	-	nghi ngờ
ghê gớm	-	ghen ghét

Phòng bệnh hơn chữa bệnh

LÝ CÔNG UẨN

Lý Công Uẩn lên làm vua, đặt tên nước là Đại Việt, dời đô từ Hoa Lư ra Thăng Long.

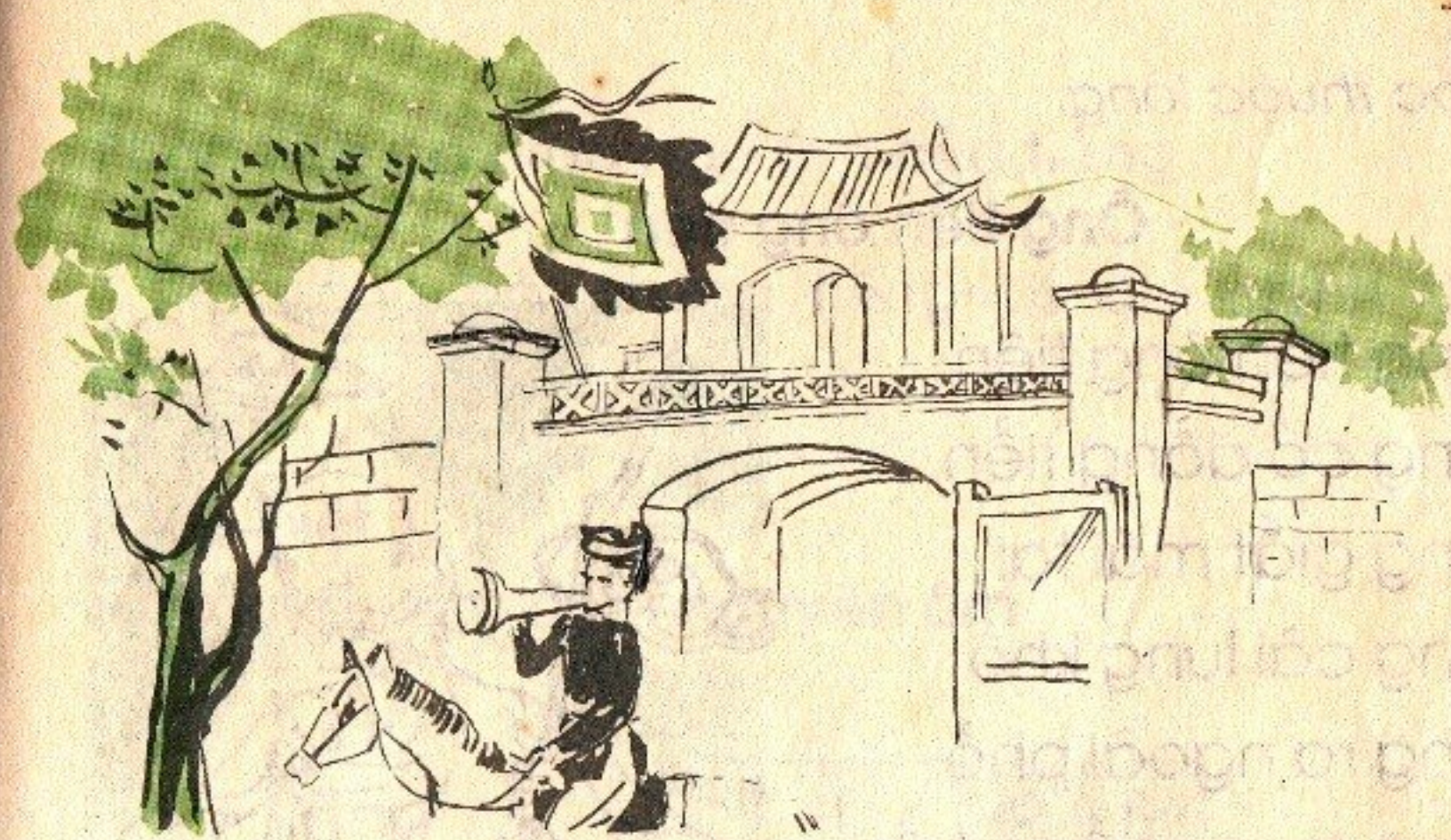
thuongmaitruongxua.vn

Chiếu dời đô

"Thành Đại La ở vào nơi trung tâm bờ cõi đất nước, được cái thế rồng cuộn, hổ ngồi : vị trí ở giữa bốn phương đông, tây, nam, bắc, tiện hình thế núi sông sau trước. Ở đó, địa thế rộng mà bằng phẳng, đất cao mà sáng sủa, cư dân không khổ về ngập lụt, muôn vật rất mực phong phú, tốt tươi. Xem khắp nước Việt ta, chỗ ấy là hơn cả.

Trẫm muốn dựa vào sự thuận lợi ấy của đất để đóng đô. Các khanh nghĩ thế nào ?"...

Lý Thái Tổ

Phân tích cấu tạo ngữ âm của tiếng

Tìm trong bài dưới đây những tiếng có cấu tạo ngữ âm theo mô hình

Nam quốc sơn hà nam đế cư
Tiệt nhiên định phận tại thiên thư.
Như hà nghịch lỗ lai xâm phạm
Nhữ đẳng hành khan thủ bại hư.

LÝ THƯỜNG KIỆT

Q Quê hương tươi đẹp

Ông tiên ông tiên

Ông tiên ông tiên
 Ông có đồng tiền
 Ông giắt mái tai
 Ông cài lưng khố
 Ông ra ngoài phố
 Ông mua miếng trầu
 Ông nhai nhóp nhép
 Ông mua mớ tép
 Về ông ăn cơm
 Ông mua mớ rơm
 Về ông để thối
 Ông mua cái chổi
 Về ông quét nhà
 Ông mua con gà
 Về cho ăn thóc.
 Ông mua con cóc
 Về thả gặm giường
 Ông mua nén hương
 Về ông cúng cụ.

Phân tích cấu tạo ngữ âm của tiếng

Tìm trong bài những tiếng có âm chính là nguyên âm đôi

Phân biệt**nguyên âm đôi - nguyên âm**

tiên

t		iê	n
---	--	----	---

tin

t		i	n
---	--	---	---

tên

t		ê	n
---	--	---	---

Luật chính tả**về nguyên âm đôi :**

ia - iê

tia - tiên

ya - yê

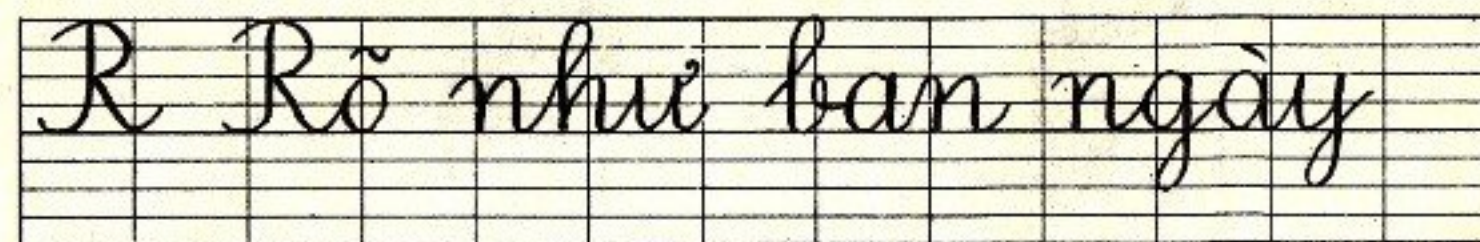
tuya - tuyên

ua - uô

mua - muôn

ưạ - ươ

dưa - dương

Người ăn xin

Một người ăn xin đã già. Đôi mắt ông đỏ hoe, nước mắt giàn giụa, đôi môi tái nhợt, áo quần tả tơi. Ông chìa tay xin tôi.

Tôi lục hết túi nọ đến túi kia, không có lấy một xu, không có cả khăn tay, chẳng có gì hết. Ông vẫn đợi tôi. Tôi chẳng biết làm thế nào. Bàn tay tôi run run nắm chặt lấy bàn tay run rẩy của ông :

- Xin ông đừng giận cháu ! Cháu không có gì cho ông cả.

Ông nhìn tôi chăm chăm, đôi môi nở nụ cười.

- Cháu ơi, cảm ơn cháu ! Như vậy là cháu đã cho lão rồi.

Khi ấy tôi chợt hiểu ra : Cả tôi nữa, tôi cũng vừa nhận được một cái gì của ông.

Theo Tước - ghê - nhép

Phân tích cấu tạo ngữ âm của tiếng

Tìm các tiếng theo mô hình :

Luật chính tả

viết dấu thanh vào âm chính

Mẫu: lòà xoà - lòo xào

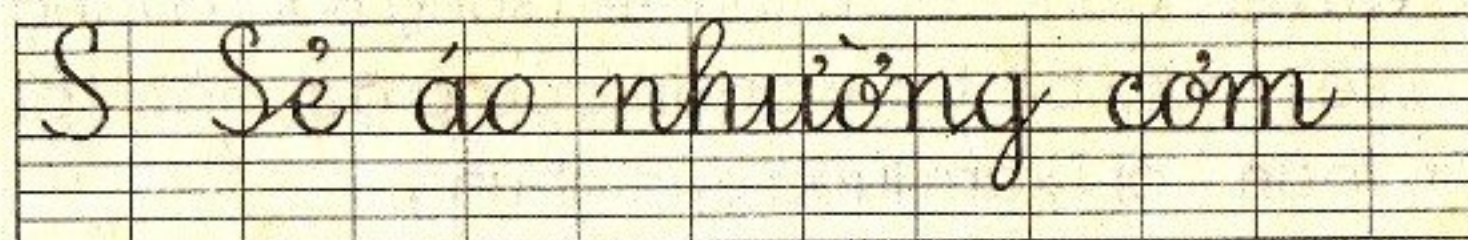
Các ngữ liệu khác :

của - quả
túi - túi
háo - hoá

Luật chính tả

phiên âm tiếng nước ngoài

Tôn-xtôi Mát-xơ-va
Goóc-ki Niu Y-oóc
Các Mác Bắc Kinh

NHÀ TRẦN BA LẦN THẮNG QUÂN NGUYÊN

Vua cuối cùng của triều Lý, Lý Chiêu Hoàng, nhường ngôi cho chồng là Trần Cảnh. Trần Cảnh lên ngôi lập ra triều Trần.

Lần đầu, triều đình và nhân dân rút đi, để lại thành Thăng Long vườn không nhà trống, cho bọn giặc "ngủ trọ" vẩn vẩn chín ngày, rồi phản công đuổi chúng về nước.

Lần thứ hai, tổng chỉ huy quân giặc là thái tử Thoát Hoan phải chui vào ống đồng, bắt quân lính khiêng để tránh tên đạn, mới thoát chết.

Lần thứ ba, Trần Hưng Đạo dùng lại mưu của Ngô Quyền, cắm cọc nhọn trên sông Bạch Đằng, tiêu diệt toàn bộ thủy quân của giặc, đập tan hoàn toàn ý chí xâm lược của chúng.

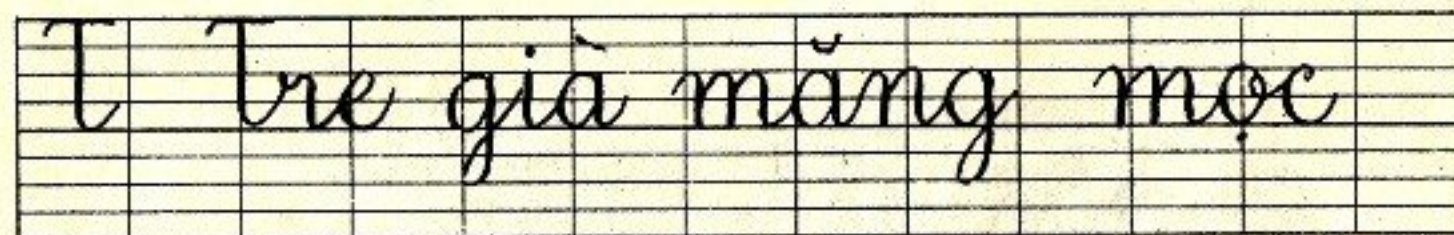
Phân tích cấu tạo ngữ âm của tiếng

Tìm các tiếng theo mô hình

Trần Bình Trọng :

"Ta thà làm ma nước Nam, chứ không thèm làm vua phương Bắc."

20.4
10

Bọ ve

Bọ ve kiên nhẫn nằm yên chờ đợi. Nó nghe ngóng, đầu óc căng ra. Chỉ đến khi biết chắc là đêm đã xuống, không còn lo gà vịt chim muông rình bắt nữa, nó đột ngột đội lớp đất mỏng, vọt ra khỏi ổ.

Nó lồm cồm bò thật nhanh, thật nhanh. Thoắt cái, nó đứng lại nghe ngóng, rồi thoắt cái, nó lại bò tiếp ...

Đã đến gốc cây rồi. Bọ ve trèo lên thân cây, cách mặt đất một quãng thì dừng lại nghỉ. Bấy giờ, nó mới thấy hết cái mệt mệ, trong trẻo của đêm hè.

Vũ Tú Nam

Thứ tự các con chữ ghi vần

oa - ao

ua - au

Tìm các tiếng theo mẫu :

thao - thoa

cau - qua

th		a	o
----	--	---	---

c		a	u
---	--	---	---

th	o	a	
----	---	---	--

q	u	a	
---	---	---	--

Luật chính tả

về viết tên riêng :

Trần Quốc Toản mới 15 tuổi, không được dự Hội nghị Bình Than để bàn việc nước. Cậu uất ức, bóp nát quả cam trong tay lúc nào không biết.

U Uốn cây từ thuở còn non

Chú chuồn chuồn nước

Ôi chào! Chú chuồn chuồn nước mới đẹp làm sao! Màu vàng trên lưng chú lấp lánh. Bốn cái cánh mỏng như giấy bóng. Chú đậu trên cành lộc vùng ngả dài trên mặt hồ. Bốn cánh khẽ rung rung như còn đang phân vân.

Rồi đột nhiên chú tung cánh bay vọt lên. Cái bóng chú nhỏ xíu lướt nhanh trên mặt hồ. Chú bay lên cao hơn. Dưới tầm cánh chú, hiện ra cánh đồng với những đàn trâu thung thăng gặm cỏ, dòng sông với những đoàn thuyền ngược xuôi ...

Nguyễn Thế Hội

Thứ tự các con chữ ghi vần

eo - oe

ui - iu

Tìm các tiếng theo mẫu :

t		e	o
---	--	---	---

t	o	e	
---	---	---	--

th		u	i
----	--	---	---

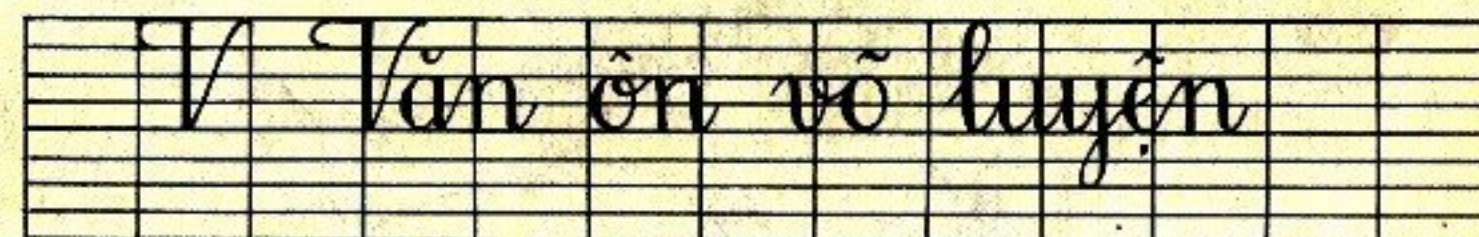
th		i	u
----	--	---	---

Viết dấu thanh vào âm chính :

cheo chéo - choe choé

lèo xèo - loè xoè

thui thúi - thiu thiú

LÊ LỢI THẮNG QUÂN MINH

Vua cuối cùng của triều Trần bị Hồ Quý Ly phế truất. Mượn cớ khôi phục nhà Trần, giặc Minh đã đánh chiếm nước ta.

Tại vùng núi Lam Sơn, Lê Lợi và 18 người thân tín làm lễ ăn thề, nguyện cùng nhau đánh giặc cứu nước.

Chi Lăng các đạo phục binh
Liễu Thăng, Mộc Thạnh liêu mình nẻo xa.
Vương Thông thế tưng cầu hòa
Quyền phong Trần Cảo gọi là Quốc vương.
Ngôi thiêng sao xứng tài thường
Trần Công trăm sát để nhường long phi.
Thuận Thiên niên hiệu cải để.
Non sông mới thuộc về Lê từ rày.

Luật chính tả
viết tên riêng:

Hồ Quý Ly
Xô-crát

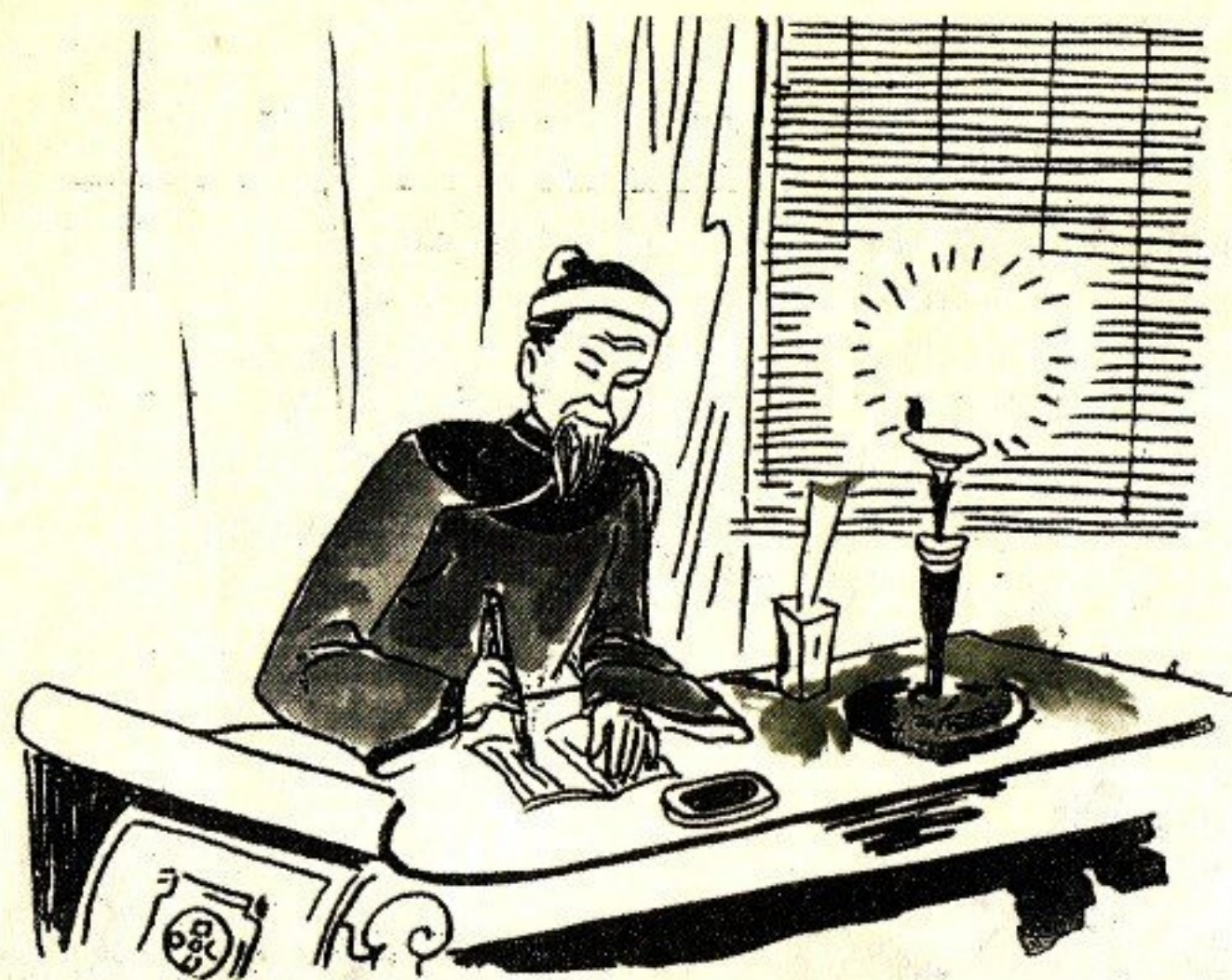

Lê Lai liêu mình cứu chúa

Để ghi nhớ hành động xả thân vì nước của Lê Lai, hằng năm vào tháng Tám âm lịch, nhân dân vẫn cúng giỗ:

Hăm một Lê Lai,
Hăm hai Lê Lợi.

X Xem việc biết người

NGUYỄN TRÃI

Đêm Côn Sơn

Tiếng chim vách núi nhỏ dần,
Rì rầm tiếng suối khi gần khi xa
Ngoài thềm rơi cái lá đa
Tiếng rơi rất mỏng như là rơi nghiêng.

...

Ngang trời kêu một tiếng chuông
Rừng xưa nổi gió, suối tuôn ào ào
Đôi thông sáng dưới trăng cao,
Nhu hồn Nguyễn Trãi năm nào về thăm.

Trần Đăng Khoa

Luật chính tả

• Ghi phụ âm trước

e, ê, i

cò kè
gồ ghề
nghỉ ngơi

• Ghi nguyên âm

i - y

lí tưởng - lý tưởng
mĩ thuật - mỹ thuật

• Ghi nguyên âm đôi

ia - iên

uya - uyên

ua - uôn

ư - ươn

• Ghi âm đệm

hoa - qua

huê - quê

Yêu nên tốt, ghét nên xấu

Vượn mẹ

Người thợ săn thấy một con vượn đang bế con ngồi trên tảng đá. Bác nhẹ nhàng rút tên, bắn trúng tim vượn mẹ.

Vượn mẹ giật mình, hết nhìn mũi tên, lại nhìn người thợ săn bằng đôi mắt căm giận. Người thợ săn đứng im, hồi hộp...

Bỗng vượn mẹ nhẹ nhàng đặt con nằm xuống, vơ vội nắm rác gồi lên đầu con, rồi hái một cái lá to, vắt sữa vào đó, đặt lên miệng con. Xong, nó nghiêng răng, giật phắt mũi tên ra, rú lên một tiếng rồi gục xuống.

Người thợ săn lặng người đi. Hai giọt nước mắt lăn trên má. Bác nhắm mắt, bẻ gãy cái nỏ, lặng lẽ quay gót ra về. Từ đây, bác không bao giờ đi săn nữa.

Cấu tạo ngữ âm của tiếng

* Tiếng chỉ có âm chính:

a

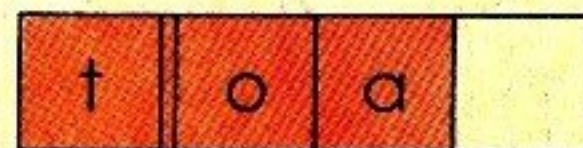
* Tiếng có âm đầu và âm chính:

ta

* Tiếng có âm đầu - âm đệm - âm chính:

toa

* Tiếng có âm chính và âm cuối:

an

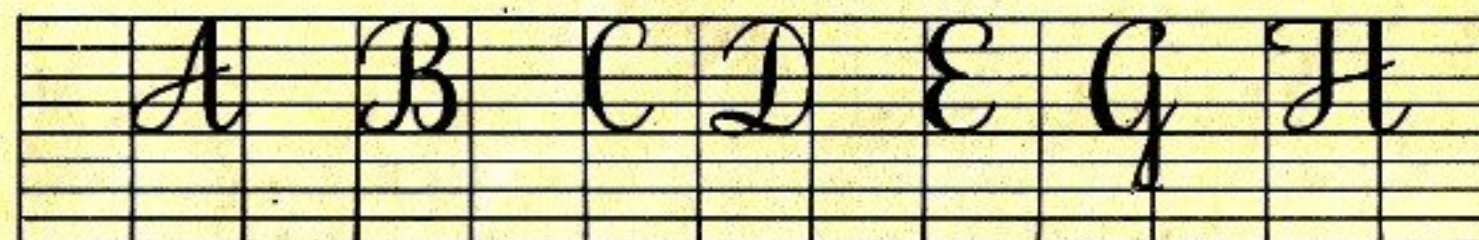
* Tiếng có âm đầu - âm chính - âm cuối:

tan

* Tiếng có đủ âm đầu - âm đệm - âm chính - âm cuối:

toan

Qua Đèo Ngang

Bước tới đèo Ngang bóng xế tà,
 Cỏ cây chen lá, đá chen hoa.
 Lom khom dưới núi, tiêu vài chú,
 Lác đác bên sông chợ mấy nhà.
 Nhớ nước đau lòng con quốc quốc,
 Thương nhà, mỗi miệng cái gia gia.
 Dừng chân đứng lại: trời, non, nước,
 Một mảnh tình riêng, ta với ta.

Bà Huyện Thanh Quan

Âm và chữ ghi âm

Mẫu 1

cuốc
quốc

Các ngữ liệu khác:

cái cuốc	Tổ quốc
cuốc đất	quốc gia
xe cuốc	đế quốc

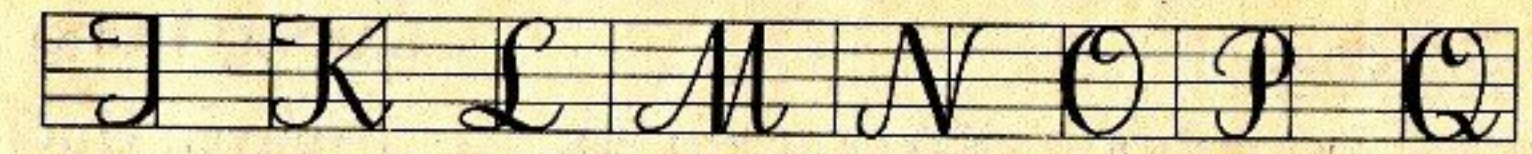
Mẫu 2

ch	en
----	----

kh	en
----	----

c và k cùng ghi một âm. Nhưng **ch** và **kh** ghi hai âm khác nhau.

ca	-	kê
chua	-	chuôn
khua	-	khuôn

QUANG TRUNG ĐẠI PHÁ QUÂN THANH

Sau ba trăm năm không dám xâm phạm bờ cõi nước ta, bọn phong kiến phương Bắc lại gây chiến tranh xâm lược.

Chỉ trong vòng năm ngày, vua Quang Trung đã quét sạch hai mươi vạn quân Thanh.

Trước giờ ra trận

"Từ đời Hán đến nay, chúng đã mấy phen cướp bóc nước ta, giết hại nhân dân, vơ vét của cải, người mình không thể chịu nổi, ai cũng muốn đánh đuổi chúng đi. Đời Hán có Trưng Vương, đời Tống có Đinh Tiên Hoàng, Lê Đại Hành, đời Nguyên có Trần Hưng Đạo, đời Minh có Lê Thái Tổ. Các Ngài không thể ngồi nhìn chúng làm điều tàn bạo, nên đã thuận lòng người, dấy nghĩa binh, đều chỉ đánh một trận là thắng, đuổi chúng về phương Bắc.

Nay quân Thanh lại sang, mưu đồ cướp nước Nam ta, không biết xem gương mấy đời Hán, Tống, Nguyên, Minh ngày xưa. Vì vậy, ta phải kéo quân ra, đánh đuổi chúng đi."...

Ghi chú:

Chúng: bọn phong kiến phương Bắc.

Quang Trung

(Nguyễn Huệ)

Nói thế nào viết thế ấy Viết thế nào đọc thế ấy

- Mỗi âm được ghi bằng một hay nhiều con chữ.
- Ngược lại, mỗi con chữ chỉ đọc lên một âm.

âm	chữ
/a/	a
/i/	i ki li y ky ly
/c/	c ca, co k kê, ki
/g/	q quê, quy g ga, go gh ghê, ghi
/ng/	ng nga, ngô ngh nghê, nghi

Chú ý. Có những âm khó phân biệt khi nói, nhưng khi viết phải tuân theo luật chính tả :

kiên viết iê
quyên viết yê

R	S	T	U	V	X	Y

Mùa xuân

Ngày xuân con én đưa thoi,
Thiều quang chín chục đã ngoài sáu mươi.
Cỏ non xanh rợn chân trời,
Cành lê trắng điểm một vài bông hoa.
Thanh minh trong tiết tháng ba,
Lê~là tảo mộ, hội là đạp thanh.
Gần xa nô nước yến anh
Chị em sắm sửa bộ hành chơi xuân.
Đập dìu tài tử giai nhân
Ngựa xe như nước, áo quần như nen.

Nguyễn Du
(Truyện Kiều)

Luật chính tả

Luật chính tả chỉ dùng khi viết.

- Nhờ viết đúng chính tả mà các vùng tuy nói khác nhau (về âm), nhưng viết vẫn giống nhau (về chữ):

sông - xông
về - đề

biết - biếc
luôn - luông

- Viết chữ hoa để tỏ sự tôn trọng :

Bác Hồ
Thưa Thầy

- Đã dùng luật chính tả nào để viết?
 - cà kê, cò kè, quê kệch, quy củ
 - gia đình, da thịt, già bột, dã man
 - nghi ngờ, ghê gớm, gập ghềnh, nghe ngóng.

Hai người bạn

Hai người bạn đang đi trong rừng, bỗng đâu, một con gấu chạy xộc tới.

Một người bỏ chạy, vội trèo lên cây.

Người kia ở lại một mình, chẳng biết làm thế nào, đành nằm yên, giả vờ chết.

Gấu đến ghé sát mặt người người, cho là người chết, bỏ đi.

Khi gấu đã đi xa, người bạn tụt xuống, cười hỏi :

- Bạn này, gấu thì thăm gì với cậu thế ?

- À, nó bảo rằng kẻ bỏ bạn trong lúc hoạn nạn là người tồi.

Lép Tôn-xtôi

Học thuộc lòng

Thằng Bờm

Thằng Bờm có cái quạt mo

Phú ông xin đổi ba bò chín trâu

Bờm rằng Bờm chẳng lấy trâu

Phú ông xin đổi ao sâu cá mè

Bờm rằng Bờm chẳng lấy mè

Phú ông xin đổi ba bè gỗ lim

Bờm rằng Bờm chẳng lấy lim

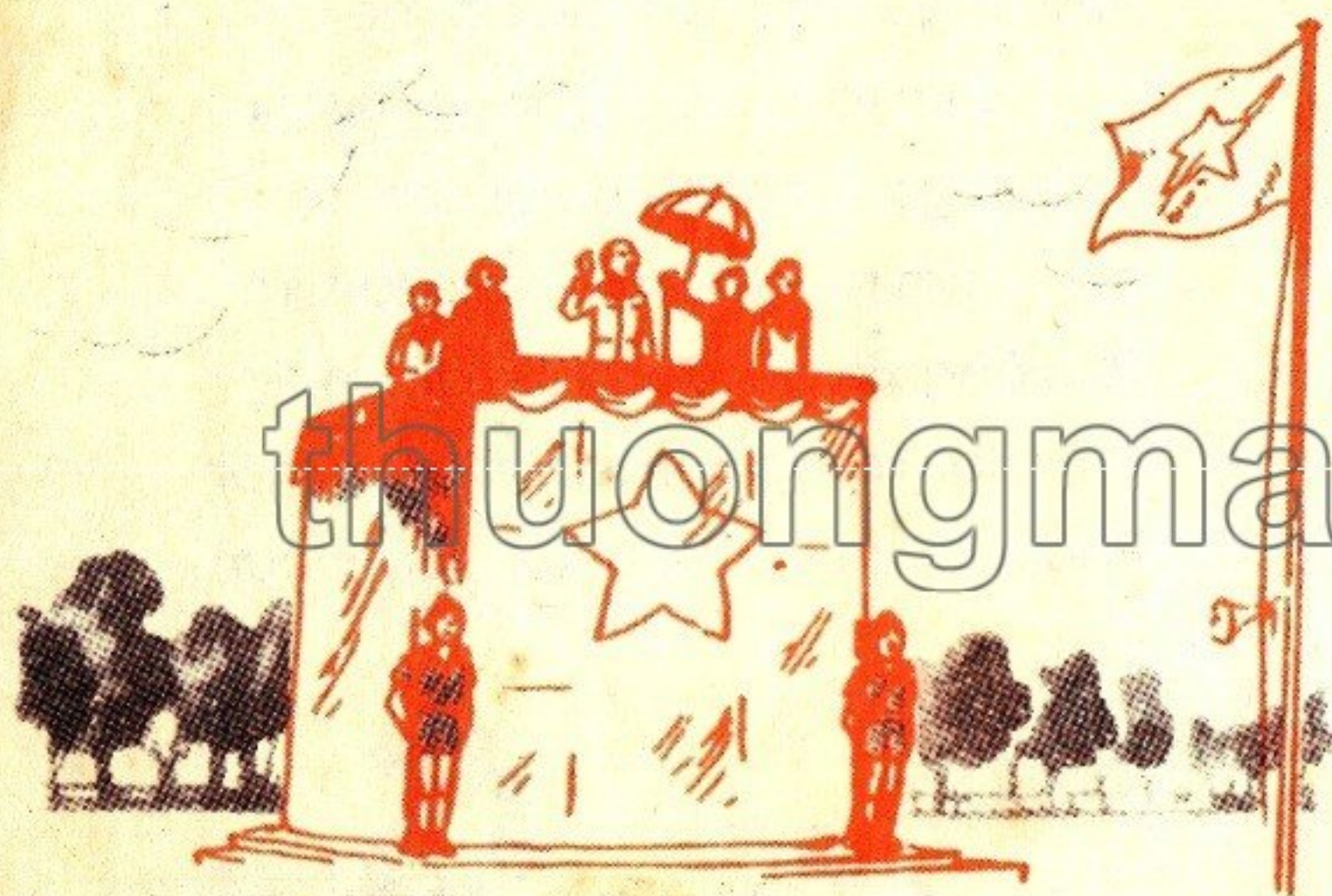
Phú ông xin đổi đôi chim đôi mồi

Bờm rằng Bờm chẳng lấy mồi
Phú ông xin đổi hồn xôi... Bờm cười.

TUYÊN NGÔN ĐỘC LẬP

Cách mạng tháng Tám thành công. Vua Bảo Đại thoái vị, kết thúc triều Nguyễn và chấm dứt chế độ phong kiến tồn tại hàng ngàn năm ở nước ta.

"Nước Việt Nam có quyền hưởng tự do và độc lập, và sự thật đã thành một nước tự do, độc lập. Toàn thể dân tộc Việt Nam quyết đem tất cả tinh thần và lực lượng, tính mạng và của cải để giữ vững quyền tự do, độc lập ấy"...

Hồ Chí Minh

Học thuộc lòng

Đi thuyền trên sông Đáy

Dòng sông lặng ngắt như tờ,
Sao đưa thuyền chạy, thuyền chờ trăng theo.
Bốn bề phong cảnh vắng teo,
Chỉ nghe cót két tiếng chèo thuyền nan.
Lòng riêng, riêng những bàn hoàn
Lo sao khỏi phục giang san Tiên Rồng.
Thuyền về, trời đã nạng đông,
Bao la nhuộm một màu hồng đẹp tươi.

Mùa Thu năm 1949

Hồ Chí Minh

Học thuộc lòng

Theo chân Bác

... Ôi lòng Bác vậy, cứ thương ta
Thương cuộc đời chung, thương cỏ hoa
Chỉ biết quên mình cho hết thảy
Như dòng sông chảy nặng phù sa.

Như đỉnh non cao tự giấu mình
Trong rừng xanh lá, ghét hư vinh
Bác mong con cháu mau khôn lớn
Nối gót cha ông kịp bước mình...

Tố Hữu

Bài hát

Như có Bác Hồ trong ngày vui đại thắng

Như có Bác Hồ trong ngày vui đại thắng.
Lời Bác nay đã thành chiến thắng huy hoàng.
Ba mươi năm đấu tranh giành toàn vẹn non sông.
Ba mươi năm dân chủ cộng hòa, kháng chiến đã thành công.

Việt Nam ! Hồ Chí Minh !
Việt Nam ! Hồ Chí Minh !
Việt Nam ! Hồ Chí Minh !
Việt Nam ! Hồ Chí Minh !

Phạm Tuyên

CÁC VẦN Ở TẬP HAI

• oăn oắt		• eng ec	
uân uât	14	ong oc	
• en et	16	ông ôc	36
• ên êt		• ung uc	
in it	18	ưng ưc	38
• oen oet		• iêng iêc	40
uên uêt		• uông uôc	
uyn uyt	20	ương ưc	42
• on ot		• oi ôi ơ	44
ôn ôt		• ui ui	46
ơn ơt	22	• uôi uơi	48
• un ut		• eo êu	50
un ut	24	• iu ưu	52
• em ep	26	• iêu ươu	54
• êm êp		• oam oap	
im ip	28	oãm oăp	
• om op		uym uyp	56
ôm ôp		• oăng oăc	
ơm ơp	30	oeng oec	
• um up	32	uâng	58
iêm iêp		• uênh uêch	
uơm uơp		uynh uy ch	60
uôm	34	• oao uêu	
		uau uy u	
		oeo	62

Chịu trách nhiệm xuất bản:
Giám đốc PHẠM VĂN AN
Tổng biên tập NGUYỄN NHƯ Ý

Chỉ đạo khoa học:
GS. TS HỒ NGỌC ĐẠI

Biên soạn:
TRUNG TÂM CÔNG NGHỆ GIÁO DỤC

Biên tập:
NGUYỄN NGHIỆP
Biên tập tái bản:
PHẠM BÍCH HỢP

Minh họa:
HỒNG KỲ

In 380.000 cuốn khổ 14,5 x 20,5cm tại Công ty In và Văn hóa phẩm
Giấy phép XB số : 232/CXB - 471 do Cục xuất bản cấp ngày 7/4/98
In xong và nộp lưu chiểu tháng 11 năm 1998

20 NĂM

Giá: 4.800^d